
แนวคิดเกี่ยวกับประเทศไทย 4.0

ที่มา : ดร. สุวิทย์ เมษินทรีย์ Dr. Suvit Maesincee - Facebook

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. ไชยทัศน์ "ประเทศไทย 4.0" สร้างเศรษฐกิจใหม่ ก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง	1
2. วิสัยทัศน์ และกรอบยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนประเทศไทย	6
3. เมื่อโลกไม่ใช่ใบเดิม!!	9
4. โลกพลิกโฉม ความมั่งคั่งในนิยามใหม่	11
5. ประชานิยม" VS "ประชารัฐ	13
6. Thailand 4.0 : สร้างความเข้มแข็งจากภายใน เชื่อมโยงเศรษฐกิจไทยสู่โลก	15
7. ขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ผ่านพลังประชารัฐ	18
8. ถึงเวลาปฏิรูปขนานใหญ่รอบที่สอง (The Second Great Reform)	19
9. ทูมมนุษย์: หัวใจของการขับเคลื่อนสู่ ประเทศไทย 4.0	21
10. รัฐที่น่าเชื่อถือ: ข้อต่อที่ขาดหาย ในระบอบประชาธิปไตยไทย	24
11. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กระบวนทัศน์การพัฒนาสู่ประเทศไทย 4.0	26

ไชรท์ส "ประเทศไทย 4.0" สร้างเศรษฐกิจใหม่ ก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง

ห้วงสัปดาห์ที่ผ่านมาถ้าใครติดตาม พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) กล่าวมอบนโยบายและปาฐกถาพิเศษในงานต่างๆ จะมีคำพูดใหม่ออกมาว่า จะนำพาประเทศก้าวสู่โมเดล “ประเทศไทย 4.0” หรือ “ไทยแลนด์ 4.0”

แล้ว “ประเทศไทย 4.0” คืออะไร เราๆ ท่านๆ ชาวบ้านร้านตลาดคงอดสงสัยไม่ได้ ว่าผู้นำประเทศกำลังจะพาพวกเราไปทางไหน และไปได้จริงหรือเปล่า

คำอธิบายเบื้องต้นที่ขยายความให้เห็นภาพได้บ้างก็คือ ประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมามีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่โมเดล “ประเทศไทย 1.0” ที่เน้นภาคการเกษตร ไปสู่ “ประเทศไทย 2.0” ที่เน้นอุตสาหกรรมเบา และก้าวสู่โมเดลปัจจุบัน “ประเทศไทย 3.0” ที่เน้นอุตสาหกรรมหนัก

ทว่า ภายใต้โมเดล “ประเทศไทย 3.0” ที่เป็นอยู่กันตอนนี้ต้องเผชิญกับดักสำคัญที่ไม่อาจนำพาประเทศพัฒนาไปมากกว่านี้ จึงเป็นประเด็นที่รัฐบาลต้องสร้างโมเดลใหม่ขึ้นมาเพื่อปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศและนำพาประชาชนทั้งประเทศไปสู่โมเดล “ประเทศไทย 4.0” ให้ได้ภายใน 3-5 ปีนี้

เพื่อสร้างความเข้าใจว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น บุคคลที่จะมาไขรหัสโมเดลใหม่นี้ได้เป็นอย่างดี คือ ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ผู้มีหน้าที่ดำเนินการตามนโยบายของนายกรัฐมนตรี ที่จะมาบอกพวกเราว่า “ประเทศไทย 4.0” คืออะไร แล้วจะมีโอกาสใดในเศรษฐกิจใหม่เกิดขึ้นมาบ้าง

กำหนดโมเดลเศรษฐกิจใหม่

ดร.สุวิทย์เริ่มต้นอธิบายว่า ดังที่ทราบกันดีว่า ยุทธศาสตร์สำคัญภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี เน้นในเรื่องการพัฒนาสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ด้วยการสร้าง “ความเข้มแข็งจากภายใน” ขับเคลื่อนตามแนวคิด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ผ่านกลไก “ประชารัฐ”

นอกเหนือจากการต้องเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่หมักหมมไว้มานาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องปัญหาการทำประมงแบบผิดกฎหมายไม่รายงานและไร้การควบคุม (IUU) องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) ทูริตคอร์รัปชัน ความขัดแย้ง ตลอดจนรับมือกับภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ราคาพืชผลเกษตรตกต่ำ และวิกฤติภัยแล้งแล้ว

ภารกิจประการสำคัญของรัฐบาลชุดนี้ ก็คือ การขับเคลื่อนการปฏิรูป เพื่อให้สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามชุดใหม่ในศตวรรษที่ 21 นี้

หลายประเทศได้กำหนดโมเดลเศรษฐกิจรูปแบบใหม่เพื่อสร้างความมั่งคั่งในศตวรรษที่ 21 อาทิ สหรัฐอเมริกาพูดถึง A Nation of Makers อังกฤษกำลังผลักดัน Design of Innovation ขณะที่จีนได้ประกาศ Made in China 2025 ส่วนอินเดียก็กำลังขับเคลื่อน Made in India หรืออย่างเกาหลีใต้ก็วางโมเดลเศรษฐกิจเป็น Creative Economy เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยเอง ณ ขณะนี้ยังติดอยู่ใน “กับดักประเทศรายได้ปานกลาง” จะเห็นได้จากในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา ในช่วงระยะแรก (พ.ศ.2500-2536) เศรษฐกิจไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ 7-8% ต่อปี อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะถัดมา (พ.ศ.2537-ปัจจุบัน) เศรษฐกิจไทยเริ่มมีการเติบโตในระดับเพียง 3-4% ต่อปีเท่านั้น

ประเทศไทยจึงมีอยู่แค่ 2 ทางเลือก หากเราปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจได้สำเร็จ ประเทศไทยจะกลายเป็น “ประเทศที่มีรายได้ที่สูง” แต่หากทำไม่สำเร็จ ก้าวข้ามกับดักนี้ไปไม่ได้ ประเทศไทยก็จะตกอยู่ในภาวะที่เรียกกันว่า “ทศวรรษแห่งความว่างเปล่า” ไปอีกยาวนาน

สร้างการเปลี่ยนแปลงประเทศ

หากย้อนหลังไปในอดีต ประเทศไทยเองก็มีการปรับโมเดลเศรษฐกิจอยู่หลายครั้ง เริ่มจาก “โมเดลประเทศไทย 1.0” ที่เน้นภาคการเกษตร ไปสู่ “โมเดลประเทศไทย 2.0” ที่เน้นอุตสาหกรรมเบา และก้าวสู่ “โมเดลประเทศไทย 3.0” ในปัจจุบันที่เน้นอุตสาหกรรมหนัก

อย่างไรก็ดี ภายใต้ “โมเดลประเทศไทย 3.0” นั้น นอกจากต้องเผชิญกับกับดักประเทศรายได้ปานกลาง แล้ว เรายังต้องเผชิญกับ “กับดักความเหลื่อมล้ำของความมั่งคั่ง” และ “กับดักความไม่สมดุลในการพัฒนา” กับดักเหล่านี้เป็นประเด็นที่ท้าทายรัฐบาล ในการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ เพื่อก้าวข้าม “ประเทศไทย 3.0” ไปสู่ “ประเทศไทย 4.0”

“ประเทศไทย 4.0” เป็นความมุ่งมั่นของนายกรัฐมนตรี ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” กล่าวคือ ในปัจจุบัน เรายังติดอยู่ในโมเดลเศรษฐกิจแบบ “ทำมาก ได้น้อย” เราต้องการปรับเปลี่ยนเป็น “ทำน้อย ได้มาก” นั้นหมายถึงการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยใน 3 มิติสำคัญ คือ

1. เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” 2.เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม 3.เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น

“ประเทศไทย 4.0” จึงเป็นการเปลี่ยนผ่านทั้งระบบใน 4 องค์ประกอบสำคัญ คือ

1.เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) ในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur)

2.เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่ที่มีรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพสูง

3.เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services

4.เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง

ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม

รมช.พาณิชย์ กล่าวว่า “ประเทศไทย 4.0” จึงเป็นการพัฒนา “เครื่องยนต์เพื่อขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจชุดใหม่” (New Engines of Growth) ด้วยการแปลง “ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ” ของประเทศที่มีอยู่ 2 ด้าน คือ “ความหลากหลายเชิงชีวภาพ” และ “ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม” ให้เป็น “ความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน”

โดยการเติมเต็มด้วยวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนา แล้วต่อยอดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเป็น “5 กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย” ประกอบด้วย

- 1.กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ (Food, Agriculture & Bio-Tech)
- 2.กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (Health, Wellness&Bio-Med)
- 3.กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม (Smart Devices, Robotics & Mechatronics)
- 4.กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว (Digital, IoT, Artificial Intelligence & Embedded Technology)
- 5.กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง (Creative, Culture & High Value Services)

ทั้ง 5 กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย จะเป็นแพลตฟอร์มในการสร้าง “New Startups” ต่างๆมากมาย อาทิ เทคโนโลยีการเกษตร (Agritech) เทคโนโลยีอาหาร (Foodtech) ในกลุ่มที่ 1 เทคโนโลยีสุขภาพ (Healthtech) เทคโนโลยีการแพทย์ (Meditech) สเปา ในกลุ่มที่ 2 เทคโนโลยีหุ่นยนต์ (Robotech) ในกลุ่มที่ 3 เทคโนโลยีด้านการเงิน (Fintech) อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน (IoT) เทคโนโลยีการศึกษา (Edtech) อี-มาร์เก็ตเพลส (E-Marketplace) อี-คอมเมิร์ซ (E-Commerce) ในกลุ่มที่ 4 เทคโนโลยีการออกแบบ (Designtech) ธุรกิจไลฟ์สไตล์ (Lifestyle Business) เทคโนโลยีการท่องเที่ยว (Traveltech) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ (Service Enhancing) ในกลุ่มที่ 5 เป็นต้น

ใช้พลังประชารัฐเดินไปข้างหน้า

“ประเทศไทย 4.0” จึงเป็นการชักจูงเชื่อมโยงเทคโนโลยีหลักที่ต้นน้ำ เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับอุตสาหกรรมเป้าหมายที่อยู่กลางน้ำ และ Startups ต่างๆที่อยู่ปลายน้ำ โดยใช้พลัง “ประชารัฐ” ในการขับเคลื่อน ผู้มีส่วนร่วมหลักจะประกอบด้วยภาคเอกชน ภาคการเงิน การธนาคาร มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยต่างๆ โดยเน้นตามความถนัดและจุดเด่นของแต่ละองค์กร และมีภาครัฐเป็นตัวสนับสนุน

ตัวอย่างเช่น ในกลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ จะมีภาคเอกชน คือ กลุ่มมิตรผล บริษัท ไทยยูเนี่ยนฟรอสเอนโปรดักส์ และเครือเจริญโภคภัณฑ์ เป็นแกนหลัก โดยมีภาคการเงิน คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และธนาคารออมสินสนับสนุนทางการเงิน

มีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยที่เน้นการวิจัยในภูมิภาคต่างๆ เป็นแกนนำในการทำวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ร่วมกับมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยต่างประเทศ อาทิ มหาวิทยาลัย Wageningen ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยอันดับหนึ่งของเนเธอร์แลนด์ มหาวิทยาลัย Purdue, UC Davis และ Cornell ซึ่งจะมีภาครัฐคอยให้การสนับสนุน เช่น กระทรวงการคลัง และสำนักงานส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ)

ซึ่งหนึ่งในโครงการที่กำลังผลักดันผ่านกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ การจัดตั้งเมืองนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis) เป็นต้น

โดยทั้ง 5 กลุ่มเทคโนโลยีหลักและอุตสาหกรรมเป้าหมายใน “ประเทศไทย 4.0” เป็นส่วนหนึ่งของ “10 อุตสาหกรรมแห่งอนาคต” (5 อุตสาหกรรมที่เป็น Extending S-Curve บวก 5 อุตสาหกรรมที่เป็น New S-Curve) ที่รัฐบาลได้ประกาศไปก่อนหน้านี้แล้วคือ ใน “10 อุตสาหกรรมแห่งอนาคต” จะมีบางกลุ่มอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่ยังต้องพึ่งพิงการลงทุนจากต่างประเทศเป็นหลัก อาทิ อุตสาหกรรมการบิน (Aviation)

ส่วนใน 5 กลุ่มเทคโนโลยีหลักและอุตสาหกรรมเป้าหมายใน “ประเทศไทย 4.0” จะเป็นส่วนที่ประเทศไทยต้องการพัฒนาด้วยตนเองเป็นหลัก แล้วค่อยต่อยอดด้วยเครือข่ายความร่วมมือจากต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ “บันได 3 ขั้น” ของ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของ “การพึ่งพาตนเอง พึ่งพากันเอง และรวมกันเป็นกลุ่มอย่างมีพลัง” นั่นเอง

ตั้งเป้าสัมฤทธิ์ใน 3-5 ปี

ดร.สุวิทย์กล่าวว่า เป้าหมายของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ “ประเทศไทย 4.0” คือ การขับเคลื่อน 5 กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมายให้เกิดผลสัมฤทธิ์ภายในระยะเวลา 3-5 ปีข้างหน้า เป็นการเปลี่ยน “ปัญหาและความท้าทาย” ให้เป็น “ศักยภาพและโอกาส” ในการสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนให้กับประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

เช่น เปลี่ยนจากปัญหาการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ให้เป็น สังคมผู้สูงอายุที่มีพลัง (Active Aging) การพัฒนาหุ่นยนต์ทางการแพทย์ การยกระดับเมืองให้เป็น Smart City

การเปลี่ยนสินค้าโภคภัณฑ์ต่างๆ เช่น ข้าว ยางพารา น้ำตาล มันสำปะหลัง ให้กลายเป็นอาหารสุขภาพ (Functional Foods) หรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร (Nutraceuticals) ที่มีมูลค่าสูง การเปลี่ยนการเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นการเกษตรแม่นยำสูง (Precision Farming) และพัฒนาระบบการบริหารจัดการและเทคโนโลยีน้ำ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป กระบวนทัศน์ในการพัฒนาประเทศ ภายใต้ “ประเทศไทย 4.0” มี 3 ประเด็นที่สำคัญ

1.เป็นจุดเริ่มต้นของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม

2.เป็น “Reform in Action” ที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆ กัน

3.เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” โดยเป็นประชารัฐที่ผนึกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรระดับโลก ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของการ “รู้จักเดิม รู้จักพอ และรู้จักปัน”

หากแนวคิด ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ก้าวเข้าสู่โมเดล “ประเทศไทย 4.0” ได้จริงตามที่
ดร.สุวิทย์ ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ ก็น่าจะเป็นหนทางที่จะนำพาให้คนไทยได้หลุดพ้นจากความยากจน
เพียงแต่สถานการณ์การเมืองจำเป็นจะต้องนิ่งต่อไปอีก 1-2 ปี เพื่อที่ประเทศไทยจะได้สามารถขับเคลื่อน
ไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาที่มีความร่ำรวยเสียที

โดย ทีมเศรษฐกิจ ไทยรัฐฉบับพิมพ์ 2 พ.ค. 59
<http://www.thairath.co.th/content/613903>

“วิสัยทัศน์ และกรอบยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนประเทศไทย”

โพสต์ก่อนหน้า ผมพูดถึง “ประเด็นท้าทายประเทศไทยในบริบทโลกปัจจุบันและอนาคต” เมื่อโลกไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป แล้วเราจะเดินหน้าต่ออย่างไร วันนี้เรามาแลกเปลี่ยนความเห็นกันครับ

ผมได้กล่าวไว้ในการประชุมเอกอัครราชทูตและกงสุลใหญ่ทั่วโลกว่า ถึงเวลาแล้วที่โลก“เปลี่ยน” ไทยต้อง “ปรับ” ใน 4 ประเด็นสำคัญ คือ

1. เราจะปรับตัวให้เข้ากับอารยธรรมของโลก ซึ่งเป็นเรื่องของ Globalization ได้อย่างไร ?
2. เราจะปรับตัวให้เข้ากับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งเราเรียกว่าเป็นภัยคุกคามไม่ตามแบบ ในหลากหลายมิติได้อย่างไร ?
3. เราจะปรับตัวเข้าสู่สังคมองค์ความรู้ เหมือนกับประเทศอื่นๆ เป็นเศรษฐกิจที่สร้างมูลค่าเพิ่มได้อย่างไร ?
4. เราจะมียะบอบการปกครองที่เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์ประมุขอย่างแท้จริงได้อย่างไร ?

จริงๆ แล้ว เรามีการเปลี่ยนแปลงที่เราเรียกว่าเป็นการปฏิรูปขนานใหญ่อย่างเป็นระบบเพียงครั้งเดียว คือ สมัยล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 5 หลังจากนั้นมาเรากินบุญเก่า แต่ทุกวันนี้เราเผชิญกับแรงกดดันจากภายนอกที่มีอยู่มากมาย พร้อมๆ กันนั้น ยังมีแรงปะทุจากภายในอย่างที่เราเห็น ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาของความเหลื่อมล้ำของโอกาส ความมั่งคั่ง และอำนาจ แต่ความเหลื่อมล้ำเพียงอย่างเดียวไม่น่ากลัว สิ่งที่น่ากลัวคือ ปัญหาของสังคมไทย เป็นกับดักเชิงซ้อน ที่มีเรื่องทุจริตคอร์รัปชัน กับเรื่องอภิสิทธิ์ชนเข้ามาพัวพันกับความเหลื่อมล้ำ สิ่งตามมาคือเรา กลายเป็นสังคมที่ไม่ Clean & Clear ไม่ Free & Fair และก็ไม่ Care & Share ต่อกัน เพราะฉะนั้น จึงไม่แปลกที่เราเห็นความขัดแย้งที่รุนแรง (Hyper-conflict) ที่เกิดขึ้นก่อนก่อนวันที่ 22 พฤษภาคมปีที่แล้ว

เราเป็นประเทศที่เคยเป็นประเทศยากจน และพัฒนามาสู่ประเทศที่มีรายได้ปานกลาง แต่ ณ วันนี้ เราไม่สามารถที่จะก้าวขึ้นสู่ประเทศที่มีรายได้สูง เพราะเรติดอยู่ในกับดัก ที่เรียกว่า กับดักประเทศรายได้ปานกลาง เพราะเป็นประเทศที่ไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยองค์ความรู้ ด้วยวิทยาการ ด้วยนวัตกรรม

แต่การเผชิญกับกับดักเพียงอย่างเดียวมันไม่น่ากลัว เรายังเป็นประเทศที่กำลังเผชิญกับสิ่งที่เราเรียกว่า “ศตวรรษแห่งความว่างเปล่า” เป็นศตวรรษแห่งความไม่มีอะไรเลย หรือ Lost Decades ด้วยประเด็นปัญหาที่สะสมหมักหมมมายาวนาน มีเพียงเท่านั้นในระยะยาว เรายังต้องเผชิญกับปัญหาด้าน “ทุนมนุษย์” เพราะในอนาคตสังคมไทยจะมีโครงสร้างของคนที่เป็น Aging Society คือ เป็นสังคมสูงวัย และคุณภาพคนก็จะต่ำลงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น มีน้อยประเทศนะครับที่จะโดนสองเด้งแบบนี้

ในวันนี้ โลกได้เปลี่ยนไปจากความคิดที่บอกว่า One Country, One Market กลายเป็น One World, One market โลกเป็นหนึ่งเดียวแล้ว การที่เราจะเชื่อมโยงกับประเทศอื่น เราต้อง “Competitive” พร้อมๆ กับมี “Collaborative Network” ร่วมกับประชาคมโลก อย่างที่ C.K. Prahalad เคยกล่าวไว้ว่า “The Future of

Competition is Collaboration" รัฐบาลจึงมีนโยบายการสร้างการแข่งขันจากภายใน พร้อมๆกับการเชื่อมต่อกับโลกภายนอกในลักษณะเครือข่าย

ในด้านนโยบายการค้ากับต่างประเทศ เราต้องมองไปที่ "The New U.S.A. หรือ The United State of Asia" ได้แก่ จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย และอาเซียน

ในด้านนโยบายการค้าต่างประเทศ ต้องเป็น "Global Domestic Policy"

ผมอยากให้เรามองว่า "การปฏิรูป" เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งยวด เป็นเรื่องของ "พวกเราทุกคน" ไม่ใช่เพียงหน้าที่ของรัฐบาล คสช. สนช. หรือ สปท. เพราะสถาบันเหล่านี้เป็นเพียง "ตัวเร่ง" เท่านั้น แต่เราต้องร่วมมือกันทำให้การปฏิรูปเกิดขึ้นจริง ผ่านพลังของ "ประชาชน"

เราเคยอยากเป็นนิคส์ เคยอยากจะเป็นเหมือน เกาหลีใต้ หรือสิงคโปร์ พยายามที่จะเปลี่ยนจากประเทศที่ตามหลัง มาเป็นประเทศที่ล้ำหน้า แต่ ณ วันนี้ เราพลาด เราสะดุดขาตัวเองลง กลายเป็นจากประเทศที่ตามหลังมา เป็นประเทศที่กำลังจะล้มเหลว นี่คือเหตุผลที่ต้องมีการปฏิรูปขนานใหญ่อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และจริงจัง และเกิดจากพลังของทุกภาคส่วน เพื่อให้ถึงจุดหนึ่งเราจะได้ทะยานไปข้างหน้าเป็นรัฐชาติที่ล้ำหน้าในศตวรรษที่ 21 ให้จงได้ !

เราต้องเปลี่ยนโมเดลประเทศไทย จากประเทศไทย 1.0 ที่เน้นด้านเกษตรกรรม - ประเทศไทย 2.0 ที่เน้นด้านอุตสาหกรรมเบา - ประเทศไทย 3.0 ที่เน้นด้านอุตสาหกรรมหนัก ไปสู่ "ประเทศไทย 4.0" ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมให้ได้ ซึ่งคลัสเตอร์อุตสาหกรรมแห่งอนาคต น่าจะประกอบไปด้วย Bio - Based Industry Cluster, Renewable Industry Cluster, Engineering & Design Industry Cluster, Wellness & Medical Services Industry Cluster, Creative Economy Industry Cluster ที่มีการผสมผสานอย่างกลมกลืนระหว่างจุดแข็งของ Bio-Diversity กับ Cultural Diversity และเติมเต็มด้วย องค์ความรู้ วิทยาการและการบริหารจัดการสมัยใหม่

เราจะไปสู่ความผืนนั้นได้อย่างไร ? จะทำได้หรือไม่ ถ้ายังมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งที่ไร้คุณภาพ ไม่มีวิสัยทัศน์ ไม่มีกรอบยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว เป็นรัฐบาลแบบเดิม ๆ ที่มองอะไรสั้นๆ (Shortermism) คิดแต่จะเอาใจประชาชน (Populism) และเห็นแก่ผลประโยชน์พวกพ้อง (Cronyism) รัฐบาลที่ไร้คุณภาพจึงเหมือน "คนที่ไต่บันไดลิง" ที่ขึ้นไปแล้วต้องไต่ลงมาอีก เพราะถูกขับไล่ ไม่สามารถนำพาประเทศไปข้างหน้าอย่างมีทิศทางและต่อเนื่องได้ นี่คือ ตรรกะที่บ่งบอกความสำคัญที่ประเทศต้องมีวิสัยทัศน์กับกรอบยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว

โดยวิสัยทัศน์และกรอบยุทธศาสตร์ชาตินั้น เปรียบเปรยเหมือนกับ "งูที่เลื้อยอยู่ในอุโมงค์" (Snake in the Tunnel) กล่าวคือ เราต้องการพาประเทศไทยไปไหน ก็ทาบมันไว้ในทิศทางนั้น นั่นคือวิสัยทัศน์ ส่วนกรอบยุทธศาสตร์ชาติก็เปรียบเหมือนท่อที่จะนำพาเราไปสู่วิสัยทัศน์ที่วางไว้

รัฐบาลใหม่ก็ต้องดำเนินตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ โดยกรอบยุทธศาสตร์ชาติจะต้องไม่กว้างหรือแคบจนเกินไป เพื่อเปิดโอกาสให้รัฐบาลมีอิสระและความยืดหยุ่นที่เพียงพอ กล่าวคือสามารถทำงานเพื่อไปตอบโจทย์ใน

สิ่งที่สัญญาไว้กับประชาชน แต่พร้อมๆกันนั้นสามารถนำพาประเทศไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง ไปในทิศทางที่ทำให้ประเทศไทยไปสู่โลกที่หนึ่งให้จงได้

ลองจินตนาการถึงประเทศไทยในอีก 20 ปีข้างหน้าจะครับ ... เราวาดฝันว่าอนาคต เราจะเป็นอย่างไร?

ผมคิดว่ารัฐบาลใหม่หลังการเลือกตั้งมี 7 ภารกิจสำคัญ ในการวางฐานรากของประเทศใหม่

ภารกิจกลุ่มแรก คือ การซ่อมแซมประเทศ ผ่าน 1) การลดความเหลื่อมล้ำ; 2) การลดการทุจริตคอร์รัปชัน; 3) การลดความขัดแย้ง ซึ่งต้องทำควบคู่ไปกับกลุ่มภารกิจของการเสริมสร้างประเทศไทยไปข้างหน้า ผ่าน 4) การศึกษา และทรัพยากรมนุษย์; 5) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม; 6) โครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมชุดใหม่

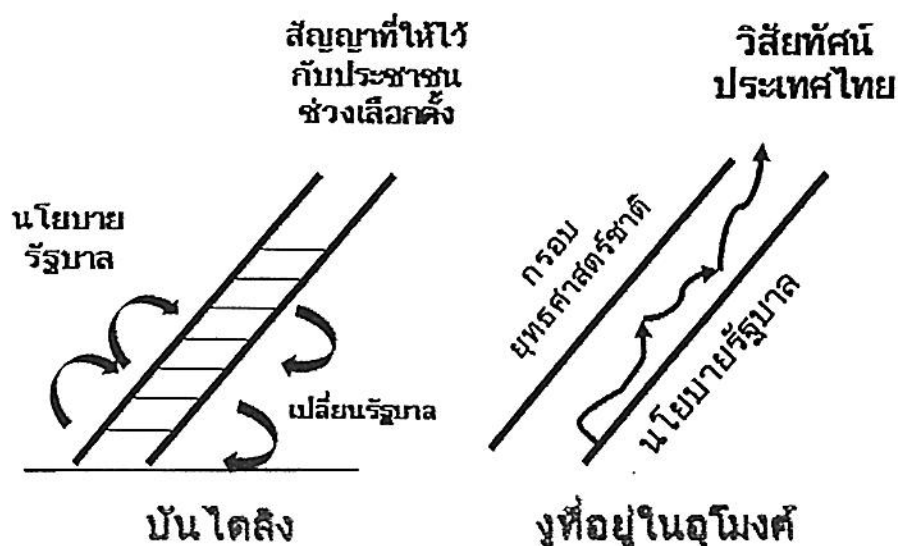
แต่การจะไปจุดนั้นได้ รัฐบาลหลังการเลือกตั้ง จะต้อง 7) ปรับเปลี่ยนกลไกภาครัฐ ซึ่งจะเป็น “คานงัด” ที่สำคัญที่สุด ที่จะสร้างแรงกระเพื่อมให้เกิดการปฏิรูปขนานใหญ่อย่างเป็นระบบตามมา

กล่าวโดยสรุป การสร้างความมั่นคง ความมั่งคั่ง และความยั่งยืนของชาติ จะเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง...ก็ต่อเมื่อ

1) ประเทศมีวิสัยทัศน์และกรอบยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน

2) เกิดการปฏิรูปขนานใหญ่อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง จนเกิด “โมเมนตัมของการเปลี่ยนแปลง” จนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

“บันไดลิง” กับ “งูที่อยู่ในอุโมงค์”

ที่มา : “วิสัยทัศน์ และกรอบยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนประเทศไทย”

ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รมช.พณ. โพสต์เมื่อ 19 พ.ย.58

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=1389559364684123&substory_index=0&id=1385294465110613&ref=bookmarks

เมื่อโลกไม่ใช่ใบเดิม !!

ในทางวิทยาศาสตร์ เมื่อสสารเปลี่ยนแปลงจากสถานะหนึ่งไปยังอีกสถานะหนึ่ง เช่น จาก "ของแข็ง" เป็น "ของเหลว" คุณสมบัติบางอย่างทางกายภาพได้เปลี่ยนไป แต่คุณสมบัติทางเคมีมิได้แปรเปลี่ยน

โลกเราก็เช่นกัน พลังขับเคลื่อนจากกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้โลกกำลังค่อยๆเปลี่ยนสถานะ จากเดิมที่เป็น "โลกที่คงรูป" เริ่มเกิดการเอื่อมเหลวเหมือนขี้ผึ้ง กลายเป็น "โลกที่เลื่อนไหล" การเปลี่ยนสถานะดังกล่าว นำมาสู่การเพิ่มระดับของ "ความซับซ้อน" "ความไม่ชัดเจน" และ "ความไม่แน่นอน" ที่ครอบคลุมทั้งการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจ การดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการใช้ประโยชน์และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของโลกในองค์รวม

การเปลี่ยนจาก "โลกที่คงรูป" สู่ "โลกที่เลื่อนไหล" จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิง"โครงสร้าง" โลกที่เชื่อมโยงสานต่อกันอย่างแนบสนิท ทำให้ผู้คนต้องพึ่งพิงอิงอาศัยกันมากขึ้น การกระทำของบุคคลหนึ่ง ย่อมส่งผลกระทบต่อได้ทั้งทางบวกและทางลบต่อผู้อื่นไม่มากนักน้อย จนอาจกล่าวได้ว่า

...จากนี้ไป ผู้คนในโลก "สุขก็จะสุขด้วยกัน ทุกข์ก็จะทุกข์ด้วยกัน"

อย่างที่พวกเราทราบกันดี การเปลี่ยนแปลงสถานะจากของแข็งเป็นของเหลว นั้น อนุภาคของสสารจะมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ไม่หยุดนิ่ง ดุลยภาพที่เกิดขึ้นจึงไม่ใช่ "ดุลยภาพเชิงสถิตย" แต่เป็น "ดุลยภาพเชิงพลวัต" ดังนั้น กุญแจสำคัญของการมีชีวิตอยู่อย่างเป็นปกติสุข คือ ความสามารถในการสร้างให้เกิด "ความสมดุลเชิงพลวัต" (Dynamic Balance) ในโลกใบนี้

แม้พวกเราจะต้องอยู่ในโลกที่ต้องพึ่งพิงอิงอาศัยกันมากขึ้น แต่หากเป็นโลกที่มีความสมดุล ปัญหาต่างๆ ที่ถาโถม จนกระทั่งก่อตัวเป็นวิกฤตก็จะเกิดขึ้นได้ยาก วิกฤตต่างๆ ที่เกิดขึ้นมากมาย เพราะพวกเราอยู่ใน "โลกที่ไร้สมดุล" (Global Imbalance) ต่างหาก ที่น่ากลัวกว่านั้นก็คือ เป็นความไร้สมดุลในสภาวะที่พวกเราต้องพึ่งพิงอิงอาศัยกันมากขึ้น ตรงนี้ต่างหากที่เป็นปฐมบทของความไร้เสถียรภาพ ความไม่มั่นคง และความขัดแย้งที่รุนแรง ที่เหนี่ยวนำไปสู่ความเสี่ยงและภัยคุกคาม จนกระทั่งแปรเปลี่ยนเป็นวิกฤตในที่สุด

คำถามคือ เรามีทางเลือกหรือไม่ หากเราต้องการให้ "ความเป็นปกติสุข" กลับคืนมา ?

คำตอบคือ มีครับ เรายังมีอย่างน้อย 2 ทางเลือกครับ

- ทางเลือกที่หนึ่ง คือ การดำรงชีวิตอยู่กับ "โลกที่เลื่อนไหล" โดยคืนความสมดุลให้กับโลกธรรมชาติ พร้อมๆ กับปรับความสมดุลในตัวเอง สมดุลในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพวกเรากันเอง ตลอดจนสมดุลระหว่าง "โลกมนุษย์" กับ "โลกธรรมชาติ"

- ทางเลือกที่สอง คือ การปรับเปลี่ยนโลกคืนสู่ "โลกที่คงรูป" โดยการลดอัตราการมีปฏิสัมพันธ์ ลดระดับการบริโภคและการแข่งขัน ลดทอนการใช้ทรัพยากรและการผลิต พุดง่ายๆก็คือ...ทำอะไรให้ช้าลง ใช้อะไรให้น้อยลง

แน่นอนครับ ในแต่ละทางเลือกย่อมมีทั้งข้อดีข้อเสีย แต่ไม่ว่าจะเลือกแนวทางใด

"การเตรียมความพร้อม"

"การมีภูมิคุ้มกัน"

"การรู้เท่าทัน"

"ความมีเหตุมีผล"

"การรู้จักความพอดี"

"การทำให้เกิดความลงตัว"

... คุณลักษณะต่างๆเหล่านี้ เมื่อถักทอเข้าด้วยกันและนำไปปฏิบัติ จะนำพาพวกเรา องค์กรของเรา ประเทศของเรา และประชาคมโลกของเรา ให้สามารถดำรงอยู่ในโลกใบนี้ได้อย่างปกติสุข...ไม่ว่าจะเป็น "โลกใบเดิม" หรือเป็น "โลกที่ไม่ใช่ใบเดิม" ก็ตาม

"รู้จักเดิม รู้จักพอ รู้จักปัน" ตามแนวคิด "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" จึงเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอ ที่จะนำพาสู่ "ความมั่นคง" "ความมั่งคั่ง" และ "ความยั่งยืน" ที่ไม่ใช่เฉพาะกับประชาชนคนไทย แต่ครอบคลุมถึงพลเมืองโลกด้วยอย่างแท้จริง

ที่มา : เมื่อโลกไม่ใช่ใบเดิม !!

ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รมช.พณ. โพสต์เมื่อ 12 ธ.ค.58

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=1390943084545751&substory_index=0&id=1385294465110613&ref=m_notif¬if_t=page_fan

"โลกพลิกโฉม ความมั่งคั่งในนิยามใหม่"

ดูประหนึ่งว่า โลกได้ปรับเปลี่ยนจาก "สังคมอุตสาหกรรม" ไปสู่ "สังคมฐานความรู้" เมื่อไม่กี่ทศวรรษมานี้เอง แต่แทนที่จะพานพบกับความเป็น "ปกติสุข" กลับกลายเป็นว่า เรากำลังเผชิญกับ "ความไม่แน่นอน" "ความซับซ้อน" และ "ความขัดแย้งที่รุนแรง" มากยิ่งขึ้น นักวิชาการบางท่านอธิบายไม่ถูก เลยเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า "New Normal"

ในหนังสือ "Post Knowledge Based Society" หรือในชื่อไทยว่า "โลกพลิกโฉม ความมั่งคั่งในนิยามใหม่" ที่ผมได้เขียนขึ้นเมื่อเกือบ 10 ปีที่แล้ว

ผมได้ชี้ให้เห็นว่า "สังคมฐานความรู้" ไม่สามารถตอบโจทย์ความเป็น "ปกติสุข" ของผู้คนในโลกได้ จำเป็นจะต้องก้าวข้ามสังคมดังกล่าว ไปสู่ "สังคมหลังฐานความรู้" ให้ได้

ใน "โลกหลังสังคมฐานความรู้" ที่จะมาทดแทน "โลกสังคมฐานความรู้" นั้น

- เป็นโลกที่สัมพันธภาพของผู้คนได้แผ่ขยายออกไปจาก "Many 2 Many" สู่ "Mind 2 Mind" จึงเป็นโลกที่ผู้คนเน้นในเรื่อง "กัลยาณมิตร" มากกว่าการเป็นแค่ "พันธมิตร"

- เป็นโลกที่ปรับเปลี่ยนสัมพันธภาพของผู้คนจาก "ต่างคนต่างปิด" (Close 2 Close) เป็น "ต่างคนต่างเปิด" (Open 2 Open) จึงเป็นโลกที่ก้าวเลยความคิดของ "การแข่งขัน" (Competition) ไปสู่ "การร่วมรังสรรค์" (Co-Creation)

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "การร่วมรังสรรค์ทางสังคม" ไม่ใช่ "การร่วมรังสรรค์ในเชิงพาณิชย์" เพียงอย่างเดียว

เป็นการร่วมรังสรรค์ทางสังคมในรูปแบบต่างๆ อาทิ Peer 2 Peer Production, Distributed Creativity, Creative Commons และ Social Production อันเป็นฐานรากของ Social Business, Social Enterprise ตลอดจนถึง Pollinator Businessในปัจจุบัน

- เป็นโลกที่ภูมิปัญญาได้พัฒนาก้าวล่วงปริมณฑลของ "ทรัพย์สินทางปัญญา" (Intellectual Property) สู่ "ภูมิปัญญามหาชน" (Wisdom of the Crowd) ซึ่งเป็นปฐมบทของการอุบัติขึ้นของ Open Innovation Economy ที่สะท้อนผ่าน Open Sources ในรูปแบบต่างๆ โล่เรียงตั้งแต่ซอฟต์แวร์ พันธุ์พืช การศึกษา ไปจนถึงเวชภัณฑ์

- เป็นโลกที่เปลี่ยนชีวิตผู้คนจาก "สังคมการพึ่งพิง" (Dependence) ไปสู่ "สังคมพึ่งพาอาศัยกัน" (Interdependence) จึงเป็นโลกที่เน้นในเรื่อง "ผลประโยชน์ส่วนรวม" นอกเหนือจากเรื่อง "ผลประโยชน์ส่วนตัว"

ในโลกเก่า "ยิ่งเยอะ ยิ่งดี"

แต่ในโลกใหม่นั้น "ยิ่งแชร์ ยิ่งได้"

โลกหลังสังคมฐานความรู้ จึงเป็นโลกแห่ง "ความรู้" คู่ "คุณธรรม" อย่างแท้จริง เพราะความรู้และคุณธรรมจะเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนโลก เพื่อก้าวสู่โลกอุดมปัญญา โลกแห่งความเป็นธรรม และโลกแห่งสันติสุข

ซึ่งเป็นโลกที่พวกเราทุกคนใฝ่ฝันอยากเห็น อยากจะเป็นไม่ใช่หรือ ?

คุณล้ายกับการเปลี่ยนผ่านจาก "โลกสังคมฐานความรู้" สู่ "โลกหลังสังคมฐานความรู้" นั้น มีคำตอบอยู่แล้ว คำตอบ คือ "หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" ของการ "รู้จักเต็ม" "รู้จักพอ" และ "รู้จักปัน" นั่นเอง

ที่มา : "โลกพลิกโฉม ความมั่งคั่งในนิยามใหม่"

ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รมช.พณ. โพสต์เมื่อ 27 ธ.ค. 58

<https://www.facebook.com/drsuvitpage/posts/1391919261114800:0>

“ประชานิยม” VS “ประชารัฐ”

สิ่งที่ทราบกันดีว่า ยุทธศาสตร์สำคัญภายใต้การนำของท่านนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เน้นในเรื่องของ

- การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน
- ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน (Strength from Within)
- ขับเคลื่อนตามแนวคิด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”
- ผ่านกลไก “ประชารัฐ”

มีหลายท่านตั้งข้อสงสัยว่า “ประชารัฐ” แตกต่างจาก “ประชานิยม” หรือไม่อย่างไร?

คำตอบคือ แนวคิด 2 ชุดนี้ มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงครับ

“ประชารัฐ” เป็นการผนึกกำลังกันของ 3 ภาคส่วน ระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในลักษณะ “การร่วมรังสรรค์” (Co-Creation) ครอบคลุมทั้งการร่วมรังสรรค์ทางเศรษฐกิจ (Economic Co-Creation) และการร่วมรังสรรค์ทางสังคม (Social Co-Creation)

ในขณะที่ “ประชานิยม” เปลี่ยนประชาชนที่ “เดือดร้อน” (Suffer) เป็น “อยู่รอด” (Survive) แล้วก็จะจบแค่นั้น

“ประชารัฐ” เปลี่ยนประชาชนที่ “เดือดร้อน” เป็น “อยู่รอด” และจาก “อยู่รอด” เป็น “ยั่งยืน” (Sustain) การดำเนินการของ “ประชานิยม” มุ่งการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

ส่วน “ประชารัฐ” ดำเนินการตามบันได 3 ขั้นของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

- ขั้นที่หนึ่ง คือ พึ่งพาตนเอง
- ขั้นที่สอง คือ พึ่งพากันเอง
- ขั้นที่สาม คือ รวมกันเป็นกลุ่มอย่างมีพลัง

หากเปรียบเทียบเป็นยารักษาโรค “ประชานิยม” จะเป็นยารักษาโรคตามอาการ จึงเป็นยาที่ก่อให้เกิด Short Term Gain

“ประชานิยม” นั้น นานๆใช้ที ก็โอเค แต่ถ้าใช้นานๆ จนติด จะเกิดผลข้างเคียงเป็น Long Term Loss (คล้าย “สเตียรอยด์” ยาครอบจักรวาลที่พวกเราคุ้นเคย)

ในทางกลับกัน เนื่องจากประชาชนต้องมีส่วนร่วม เพราะไม่ได้ให้เปล่า “ประชารัฐ” จึงเปรียบเหมือน “ยาขม” ที่ประชาชนต้องเผชิญกับ Short Term Loss อยู่บ้าง แต่เมื่อทำอย่างต่อเนื่องผลที่ตามมาจะเป็นไปในลักษณะ “ดีวันดีคืน” คือเป็น Long Term Gain

ในทางการเมือง ยิ่งใช้ “ประชานิยม” มากขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งไปเสริมส่ง “อำนาจแนวตั้ง” (Vertical Power) ให้แข็งแกร่งมากขึ้น เพราะ “ประชานิยม” เป็นกลไกที่ทำให้ประชาชนต้อง “พึ่งพิงอิงอาศัย” ภาครัฐมากขึ้น ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นสังคมที่ถูกควบคุมโดยรัฐ อาจเรียกได้ว่า “รัฐควบคุมสังคม” เข้มขันมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ประชาธิปไตยที่แท้จริงจึงเกิดขึ้นได้ยาก

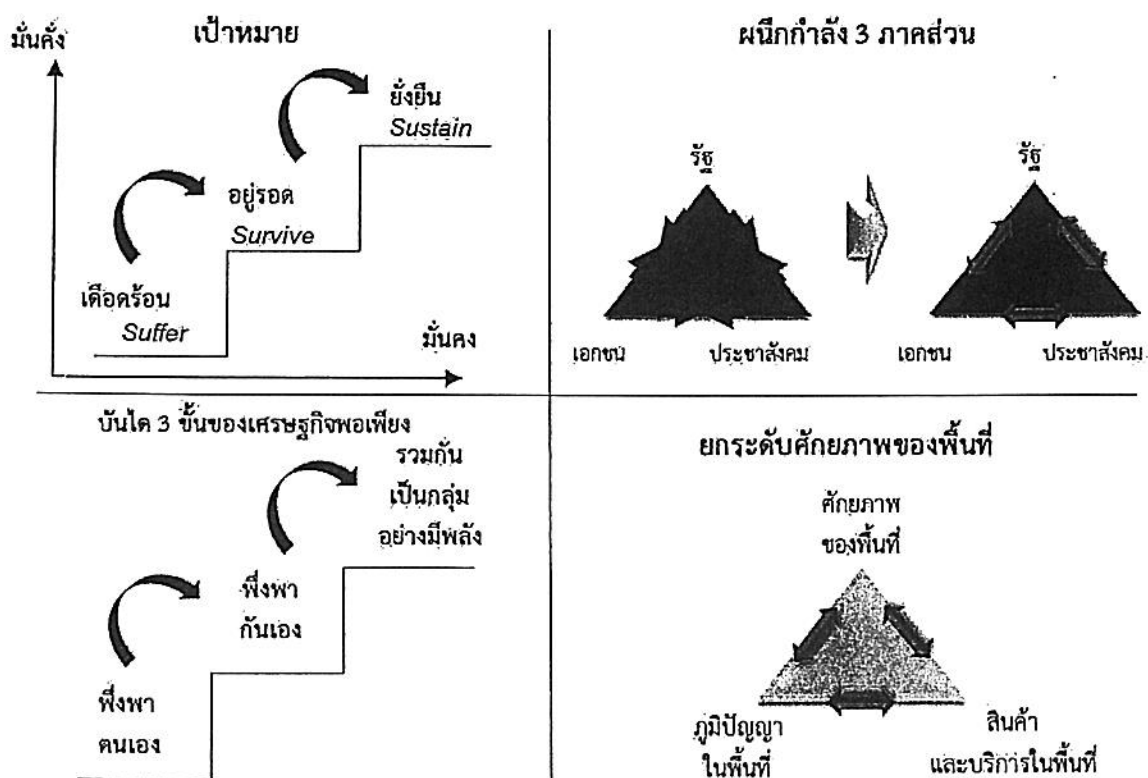
ส่วน “ประชารัฐ” เป็นกระบวนการลดทอน “อำนาจแนวตั้ง” ไปสู่การเสริมสร้าง “อำนาจแนวนอน” (Horizontal Power) ให้มากขึ้น เพราะจุดเน้นของ “ประชารัฐ” อยู่ที่ “People Empowerment” ส่งผลให้

สังคมไทยค่อยๆ ปรับเปลี่ยนจาก “รัฐควบคุมสังคม” มาเป็น “สังคมควบคุมสังคม” และกลายเป็น “สังคมควบคุมรัฐ” ในที่สุด

ตรงนี้ต่างหากที่ทำให้ “ประชารัฐ” เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดประชาธิปไตยขึ้นอย่างแท้จริง
ในโลกนี้ไม่มีอะไรฟรีครับ

- อยากได้ Short Term Gain, Long Term Loss ก็เลือก “ประชานิยม”
- อาจต้องเผชิญกับ Short Term Loss บ้าง แต่เป็น Long Term Gain แน่แน่นอน ก็เลือก “ประชารัฐ” ครับ!

4 หลักคิดกระบวนการ “ประชารัฐ”

ที่มา : "ประชานิยม" VS "ประชารัฐ"

ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รมช.พณ. โพสต์เมื่อ 30 ธ.ค.58

<https://www.facebook.com/drsuvitpage/posts/1392102447763148:0>

"Thailand 4.0 : สร้างความเข้มแข็งจากภายใน เชื่อมโยงเศรษฐกิจไทยสู่โลก"

พลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบเราอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มีอยู่ด้วยกัน

3 กระแสหลัก คือ

- 1) Globalization ที่ทั่วโลกกำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่างๆเหล่านี้พร้อมกัน อาทิ
 - กระแส Digitization ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คนและรูปแบบในการทำธุรกิจ
 - กระแส Urbanization ที่มีการกระจายตัวไปโดยรอบทุกคนเริ่มมีวิถีความเป็นอยู่แบบคนเมือง มีการกระจายตัวทางความเจริญไปสู่ภูมิภาคมากขึ้น
 - กระแส Commonization ที่เป็นเรื่องที่ผู้คนในโลกได้รับผลกระทบร่วมกันอย่างถ้วนทั่ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ การก่อการร้าย โรคระบาด ที่สามารถแพร่ไปในทุกภูมิภาคของโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2) Regionalization กระแสการรวมกลุ่มกันในภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นในเชิงของภูมิรัฐศาสตร์และภูมิเศรษฐศาสตร์ การรวมกลุ่มดังกล่าวทำให้มีอำนาจต่อรองของประเทศที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกเป็นอย่างดี

3) Localization กระแสของการมีความเป็นท้องถิ่นและชุมชนอย่างเข้มข้น เชียงใหม่เป็นตัวอย่างหนึ่งของการมี Locality ที่เข้มแข็ง เนื่องจากมีความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่ชัดเจน รวมถึงมีศิลปะและวัฒนธรรมที่สืบทอดและเชื่อมโยงคนในท้องถิ่นมายาวนาน

สามกระแสหลักดังกล่าว จะเหนี่ยวนำให้เชียงใหม่พัฒนาไปในทิศทางใด ต้องฝากเป็นการบ้านให้พี่น้องชาวเชียงใหม่ได้ขบคิดและขับเคลื่อนกันต่อเนาะครับ

ผมขอเล่าย้อนให้เห็นภาพของพลวัตการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของไทย ที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยขับเคลื่อนด้วยการพึ่งพาทุนจากต่างชาติเป็นหลัก ผ่าน BOI และพึ่งพารายได้จากการส่งออกสินค้าเป็นหลัก ซึ่งแน่นอนเจ้าของกิจการของธุรกิจส่งออกก็เป็นชาวต่างชาติ ไทยจะได้รับก็เพียงค่าแรงและตัวเลขการส่งออกที่สวยงามเท่านั้น

ผลจากการขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจแบบนั้น ทำให้ในที่สุด เรากำลังติดกับดักของการที่เป็นประเทศที่มี "รายได้ปานกลาง" ไม่สามารถพัฒนาตัวเองไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง เนื่องจากต้องพึ่งพาต่างชาติมากเกินไป นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการเหลื่อมล้ำของความมั่งคั่ง อำนาจ และโอกาสมากมาย

ทั้งหมดนี้ จึงเป็นที่มาของการเปลี่ยนผ่านสู่ "Thailand 4.0" ที่ผมคิดว่าถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนตัวเอง และสร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามแนวทางท่านนายกฯ ประยุทธ์ได้กล่าวไว้

"Thailand 4.0" ประกอบด้วย 2 แนวคิดสำคัญ

1. "Strength from Within" คือการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน
2. "Connect to the World" เมื่อภายในเข้มแข็งแล้วเราก็ต้องเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในกับเศรษฐกิจโลก

ผมขออนุญาตแจกแจงที่ละส่วนนะครับ

Strength from Within หรือการสร้างความเข้มแข็งจากภายในนั้น มีกลไกในการขับเคลื่อนหลักอยู่ 3 ตัว คือ

- การยกระดับนวัตกรรม (Innovation Driven Proposition) ของทุกภาคส่วนในประเทศ
- การสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur Driven Proposition)
- การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย (Community Driven Proposition)

ซึ่งทั้ง 3 กลไกนี้ต้องขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กัน

นวัตกรรมจะถูกยกระดับขึ้น ผ่าน Growth Engine 3 ตัวใหม่ อันประกอบด้วย Green Growth Engine, Productive Growth Engine และ Inclusive Growth Engine

การยกระดับนวัตกรรมเมื่อผนวกกับการสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของผู้ประกอบการ จึงจะเอื้อให้เกิดการสร้าง Smart Enterprise ที่มีโมเดลการทำธุรกิจแบบใหม่ๆ มากมาย ท่ามกลาง Enabling Ecosystem ที่เอื้อให้เกิดการรังสรรค์นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์

ส่วนสุดท้ายของ Strength from Within คือการสร้างความเข้มแข็งในระดับฐานรากหรือชุมชน ซึ่งเมื่อผนวกความเข้มแข็งในระดับฐานรากกับการสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณผู้ประกอบการ จะก่อให้เกิดการขยับปรับเปลี่ยนสถานะของผู้คนในสังคม (Social Mobility) ผ่านการสร้างสังคมแห่งโอกาส (Society with Opportunity) ควบคู่ไปกับการสร้างสังคมที่สามารถ (Society with Competence)

และเมื่อโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศเกิดความเข้มแข็งแล้ว การเชื่อมโยงภายนอก (Connect to the World) เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินควบคู่กันไป ซึ่งในส่วนนี้ ผมอยากให้มองระบบเชื่อมโยงกับโลกใน 3 ระดับด้วยกัน คือ

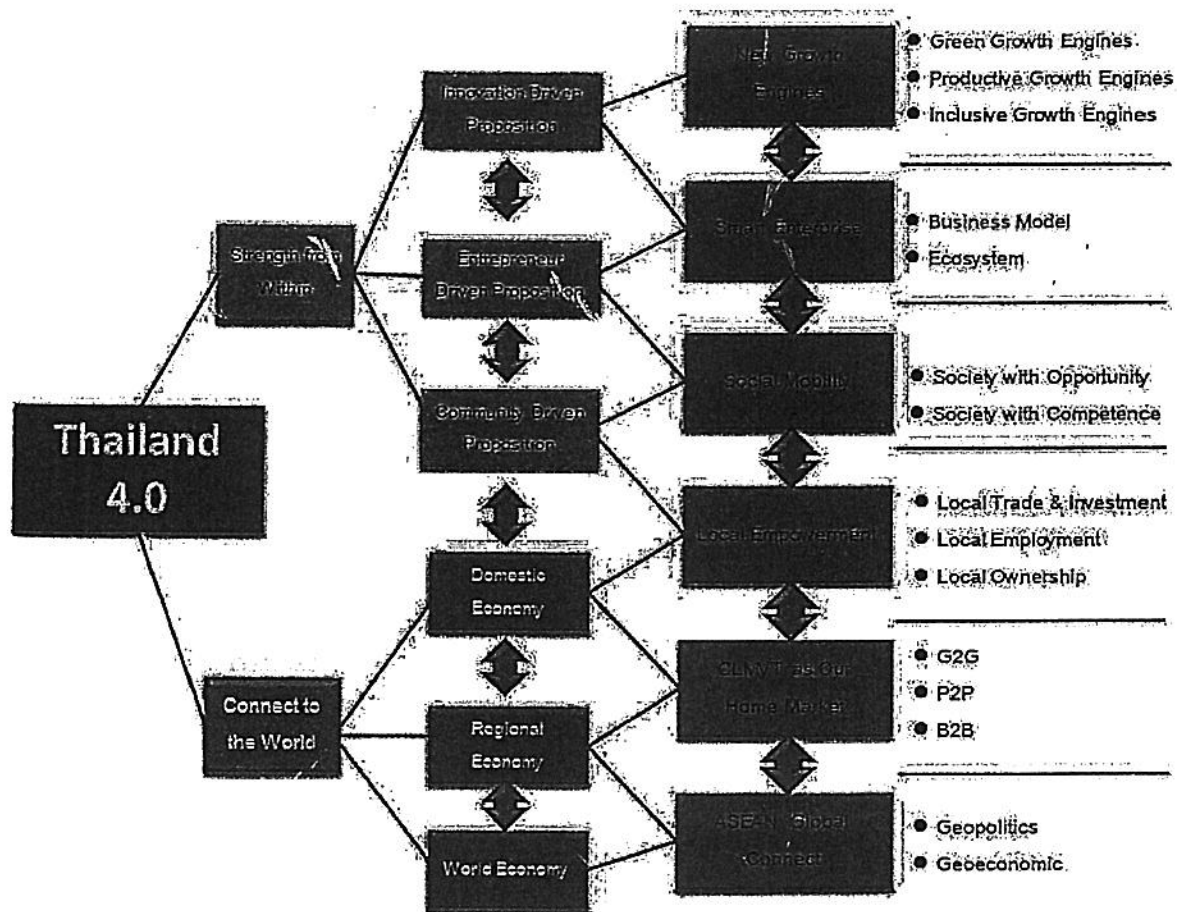
- Domestic Economy เศรษฐกิจภายในประเทศ
- Regional Economy เศรษฐกิจภูมิภาค
- Global Economy เศรษฐกิจโลก

เศรษฐกิจในประเทศ เมื่อเชื่อมโยงกับแนวคิดการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก จะก่อให้เกิดการเติมเต็มพลังในท้องถิ่น (Local Empowerment) ผ่านการค้าและการลงทุนในท้องถิ่น การจ้างงานในท้องถิ่น และนำไปสู่ความเป็นเจ้าของของคนในท้องถิ่น

ขณะเดียวกัน การผนวก Domestic กับ Regional Economy เข้าด้วยกัน เราจะเห็นภาพของ ASEAN ในภาพใหญ่ และ CLMVT ในภาพที่เล็กลงมา ซึ่งส่วนนี้จะสอดคล้องกับแนวคิด "CLMVT As Our Home Market" ที่รัฐบาลชุดนี้กำลังผลักดันอยู่ ผ่านการเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดทั้งในระดับรัฐบาลกับรัฐบาล ธุรกิจกับธุรกิจ และประชาชนกับประชาชน

สุดท้ายเป็นการเชื่อมโยง Regional กับ Global Economy ขยายความเชื่อมโยงและเรียวร้อย ASEAN เข้าด้วยกัน เพื่อเป็นพลังต่อรองกับส่วนอื่นๆ ของประชาคมโลกผ่านบทบาทในมิติทางภูมิรัฐศาสตร์และภูมิเศรษฐศาสตร์ของภูมิภาคแห่งนี้

ทั้งหมดนี้เป็นจิ๊กซอร์ของ "Thailand 4.0" ที่ผมเชื่อว่าจะนำพาประเทศไทยของเราไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้ ซึ่งจะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความหวัง (Hope) มีความสุข (Happy) และความสมานฉันท์ (Harmony) ได้อย่างแท้จริง

ที่มา : "Thailand 4.0 : สร้างความเข้มแข็งจากภายใน เชื่อมโยงเศรษฐกิจไทยสู่โลก"

ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รมช.พณ. โพสต์เมื่อ 29 ก.พ.59

<https://www.facebook.com/drsuvitpage/posts/1396306724009387>

"ขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ผ่านพลังประชารัฐ"

เมื่อวานผมได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม "สานพลังประชารัฐ" นัดพิเศษที่ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยในการประชุมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเรียนความก้าวหน้าในการดำเนินงานของประชารัฐทั้ง 12 คณะต่อท่านนายกฯ และท่านได้มีบัญชาให้คณะรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงทุกกระทรวง หัวหน้าส่วนราชการ และอธิบดีทุกกรมเข้าร่วมประชุม ตัวแทนสนช. และสพท. นอกจากนี้ยังมีภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ที่เป็นคณะทำงานย่อยในแต่ละชุดเข้ารับฟังนโยบายของท่านนายกรัฐมนตรีด้วย

รวมแล้วมีผู้เข้าร่วมประชุมกว่า 600 คนและได้มีการถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ดังที่ปรากฏเป็นข่าวแล้วครับ

ในโอกาสนี้ผมได้นำเสนอเรื่อง "Thailand 4.0: ขับเคลื่อนสู่ Value-Based Economy " ต่อท่านนายกรัฐมนตรีและที่ประชุมด้วย

โดยในการนำเสนอเมื่อวานนี้นั้น เป็นการเสนอในรูปแบบที่ย่อกระชับเพื่อให้เหมาะสมกับเวลาในที่ประชุม ซึ่งผมได้นำ Slide Presentation มาแบ่งปันให้กับแฟนเพจตามภาพด้านล่างนี้ด้วยนะครับ และหลังจากนี้จะมีการจัดทำรายละเอียดเพิ่มเติมในเรื่องของการสร้าง Ecosystem & Public Policies เพื่อให้ประเทศไทยเข้าสู่ Thailand 4.0 อย่างเป็นรูปธรรมให้ได้

โปรดติดตาม และร่วมเป็นหนึ่งในການเปลี่ยนผ่านในครั้งนี้ด้วยกันนะครับ !!

สำหรับเนื้อหาของการนำเสนอของประชารัฐทั้ง 12 คณะ ท่านสามารถเข้าไป download ได้ที่ <http://www.สานพลังประชารัฐ.com/>

ที่มา : "ขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ผ่านพลังประชารัฐ"

ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รมช.พณ.

โพสต์เมื่อ 19 เม.ย 59

<https://www.facebook.com/drsuvitpage/posts/1399617027011690>

"ถึงเวลาปฏิรูปขนานใหญ่รอบที่สอง (The Second Great Reform)"

ทุกประเทศล้วนต้องการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประเทศในโลกรุ่นใหม่ที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

หลายประเทศในเอเชีย อาทิ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ไต้หวัน ต่างประสบความสำเร็จสามารถเปลี่ยนผ่านจากประเทศใน "โลกที่สอง" ซึ่งจัดเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา มาสู่ประเทศใน "โลกที่หนึ่ง" ซึ่งเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ในศตวรรษที่ผ่านมา

ความสำเร็จเปลี่ยนผ่านดังกล่าวเกิดจาก "กระบวนการปฏิรูปขนานใหญ่อย่างเป็นระบบ" (Great Reform) ครอบคลุมทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการบริหารราชการแผ่นดิน

ประเทศไทยก็ได้แตกต่าง การเผชิญกับภัยคุกคามจากลัทธิล่าอาณานิคมในสมัยรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 ทำให้สิ้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 5 ตัดสินใจดำเนินการปฏิรูปครั้งใหญ่ โดยการสร้างรัฐชาติไทย ควบคู่ไปกับการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินด้วยการจัดการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น การปฏิรูปสังคมด้วยการยกเลิกระบบทาสและระบบไพร่ การปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปคมนาคม ฯลฯ เพื่อให้ประเทศเกิดความทันสมัยเฉกเช่นเดียวกับอารยประเทศอื่นๆ

การปฏิรูปขนานใหญ่อย่างเป็นระบบในสมัยรัชกาลที่ 5 ส่งผลให้ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองตามมาในอีกกว่าศตวรรษต่อมา

อย่างไรก็ดี ภายหลังจากการปฏิรูปขนานใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ประเทศไทยขาดการปฏิรูปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในเวลาต่อมา...จวบจนปัจจุบัน

ทำให้ขาด Momentum of Change ในการเปลี่ยนผ่านประเทศให้สอดคล้องกับเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ทั้งจากภายนอกและภายในที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัย

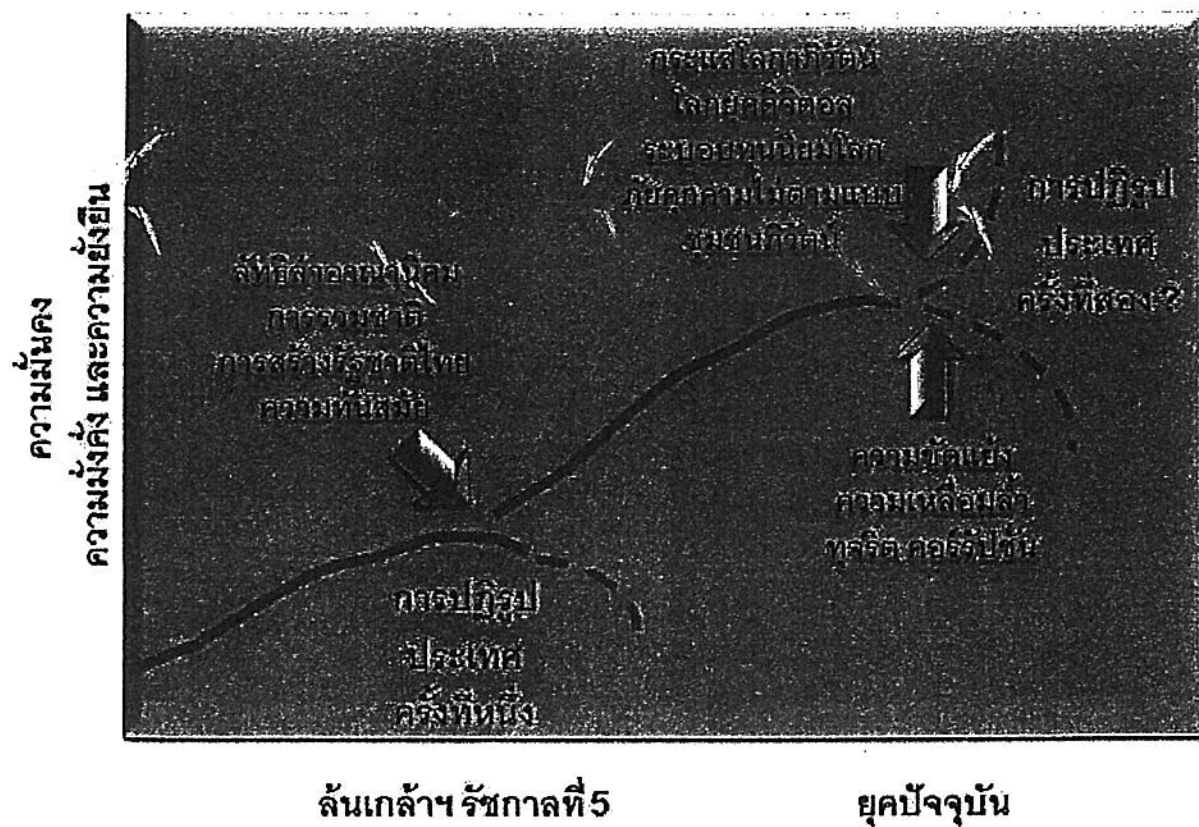
ผลลัพธ์ที่ตามมาคือ เมื่อพัฒนาไปได้ถึงระดับหนึ่ง ประเทศไทยต้องเผชิญกับ "กับดักประเทศรายได้ปานกลาง" เป็นประเทศที่เต็มไปด้วยความเหลื่อมล้ำของอำนาจความมั่งคั่งและโอกาส ทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นอย่างดาษดื่น มิเพียงเท่านั้น ยังเป็นประเทศที่กำลังเผชิญกับความขัดแย้งที่รุนแรงในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา

พลวัตการเปลี่ยนแปลงสู่โลกศตวรรษที่ 21 ก่อให้เกิดโอกาส ความเสี่ยงและภัยคุกคามชุดใหม่ การสะดุดขาตัวเองทำให้ประเทศไทยไม่สามารถแสวงหาโอกาสและรับมือกับความเสี่ยงและภัยคุกคามชุดใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น หากปราศจากการปฏิรูปใหญ่ครั้งที่ 2 (Second Great Reform) ประเทศไทยอาจกลายเป็นประเทศที่ถดถอย เป็นรัฐที่ล้มเหลวในที่สุด จมดิ่งอยู่ในทศวรรษแห่งความศูนย์เปล่า (Lost Decades) อีกยาวนาน

ในทางกลับกัน ถ้าหากมีการขับเคลื่อนการปฏิรูปครั้งใหญ่อย่างจริงจัง อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง โดยการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนก็อาจเป็นไปได้ว่า ประเทศไทยจะสามารถปรับเปลี่ยนกลายเป็นประเทศในโลกรุ่นใหม่ เป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน เฉกเช่นเดียวกับอารยประเทศอื่นๆ ในประชาคมโลก

การขับเคลื่อน "ประเทศไทย 4.0" ผ่านพลัง "ประชารัฐ" จึงเป็นหนึ่งในวาระการปฏิรูปที่สำคัญ ที่จะทำให้เราสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลาง ไปสู่ประเทศในโลกรุ่นใหม่ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ได้ในที่สุด

ที่มา : "ถึงเวลาปฏิรูปขนานใหญ่รอบที่สอง (The Second Great Reform)"

ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รมช.พณ. โพสต์เมื่อ 20 เม.ย 59

<https://www.facebook.com/drsuwitpage/posts/1399691550337571:0>

“ทุนมนุษย์: หัวใจของการขับเคลื่อนสู่ ประเทศไทย 4.0”

เมื่อทำการวิเคราะห์สาเหตุที่มาของสภาพปัญหา ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยต้องประสบสภาวะวิกฤตในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา จะพบว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจาก “คุณภาพคน” กล่าวคือ

โครงสร้างกำลังคน และคุณภาพของทุนมนุษย์ของสังคมไทยกำลังมีปัญหา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะบ่งชี้ขีดความสามารถในการแข่งขันระยะยาวของประเทศ

หลายประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่พัฒนาแล้ว กำลังเผชิญกับปัญหาเชิงโครงสร้าง คือ ภาวะประชากรสูงวัย แต่ประเทศเหล่านี้ ก็มีคุณภาพของทุนมนุษย์และโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมที่ดีรองรับ ในทางตรงข้ามประเทศที่กำลังพัฒนาที่ยากจน กลับมีประเด็นปัญหาที่กลับกัน กล่าวคือ มีโครงสร้างที่มีประชากรวัยหนุ่มสาวจำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถสร้างให้ทุนมนุษย์เหล่านี้ให้มีคุณภาพที่ดีพอได้

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับภาวะที่หนักหน่วง อันเนื่องมาจากจะต้องเผชิญกับทั้งปัญหาภาวะประชากรสูงวัยและคุณภาพของทุนมนุษย์ที่อ่อนด้อยในเวลาเดียวกัน

หากพิจารณาโครงสร้างประชากรของประเทศไทย โดยดูการเปลี่ยนแปลงจากปี 2513 มาสู่ปัจจุบัน และมองทอดออกไปถึงปี 2483 จะพบข้อมูลที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

- จำนวนประชากรมีการเพิ่มขึ้นจาก 34.39 ล้านคน ในปี 2513 เป็น 64.36 ล้านคน ในปี 2555 และมีแนวโน้มที่ลดลงเหลือ 63.87 ล้านคนในปี 2583
- ที่น่าเป็นห่วงคือ ประชากรสูงวัย มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นโดยตลอด จาก 1.68 ล้านคน ในปี 2513 เป็น 9.12 ล้านคนในปี 2555 และจะเพิ่มขึ้นเป็น 20.52 ล้านคนในปี 2583
- ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานได้เพิ่มขึ้นจาก 17.19 ล้านคนในปี 2513 เป็น 42.94 ล้านคน ในปี 2555 แต่จะมีแนวโน้มที่ลดลง เหลือเพียง 35.18 ล้านคนในปี 2583
- พร้อม ๆ กันนั้น ประชากรวัยเด็ก ซึ่งจะเติบโตเป็นอนาคตของชาติ กลับมีแนวโน้มที่ลดลงมาโดยตลอด จาก 15.52 ล้านคนในปี 2513 เป็น 12.3 ล้านคนในปี 2555 และเหลือเพียง 8.17 ล้านคนในปี 2583 (ที่มา: โพลิตีกันเปี่ยมราษฎร์ (2555), สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล)

หากพิจารณาอัตราส่วนการค้ำจุนผู้สูงอายุ (Potential Supportive Ratio) จะพบว่า มีอัตราส่วนที่ลดลงอย่างน่าใจหาย คือ จาก 10.23 ต่อ 1 ในปี 2513 เป็น 4.7 ต่อ 1 ในปี 2555 และเหลือเพียง 1.71 ต่อ 1 ในปี 2583 นั้นหมายถึงภาระของสังคมจะเกิดขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากขาดสวัสดิการสังคมที่ดีรองรับภาระของสังคมจะเลวร้ายยิ่งขึ้น

หากพิจารณาข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างประเทศ พบว่า ประเทศจีนและสิงคโปร์ ซึ่งอยู่ในกลุ่มประเทศที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเช่นเดียวกับไทยและมีสัดส่วนผู้สูงอายุใกล้เคียงกัน ต่างมีอัตราการเติบโตของผลิตภาพแรงงานสูงกว่าประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนประเทศที่มีสัดส่วนประชากรสูงอายุน้อยกว่าไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ ล้วนแต่เป็นประเทศที่มีรายได้สูงและพัฒนาแล้ว

ส่วนประเทศที่มีสัดส่วนประชากรวัยทำงานมากกว่าไทย เช่น มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย อินเดีย เมียนมาร์ ก็เป็นประเทศคู่แข่งทางเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย โดยเฉพาะมาเลเซียที่มีอัตราการเติบโตของผลิตภาพแรงงานใกล้เคียงกับไทย (ที่มา: UN, International Productivity Organization)

การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนี้เป็นความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์ที่หลีกเลี่ยงได้ยากแต่สามารถเตรียมความพร้อมได้ โดยเฉพาะการเตรียมพร้อมด้านสวัสดิการ เช่น การส่งเสริมการออม บำนาญ การดูแลสุขภาพ การมีงานทำและการปรับ/เสริมทักษะของผู้สูงอายุ การเตรียมความพร้อมทางด้านกำลังคน เช่น การเพิ่มกำลังแรงงาน การยกระดับผลิตภาพแรงงาน การบริหารจัดการปริมาณและการเคลื่อนไหลของแรงงาน (Stock & Flow of Talents) ทั้งในประเทศและแรงงานจากต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้มีการเตรียมรองรับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในระดับหนึ่ง เช่น พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เป็นต้น แต่ยังไม่มีทิศทางการเตรียมความพร้อมด้านระบบสวัสดิการและการวางแผนกำลังคนเชิงรุก หรือการฉกฉวยโอกาสจากสังคมผู้สูงอายุที่ชัดเจนนัก เช่น ด้านการแพทย์สาธารณสุข ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ระบบบำนาญ และสวัสดิการทั้งระบบแรงงาน

หากทุนสังคมยังมีความอ่อนแอ เต็มไปด้วยความเหลื่อมล้ำของอำนาจ ความมั่งคั่งและโอกาส และหากทุนมนุษย์ยังอ่อนด้อย มีปัญหาทั้งในเชิงโครงสร้างและคุณภาพ ข้ำร่ายกว่านั้น แทนที่รัฐจะดำเนินการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมอย่างจริงจัง กลับดำเนินนโยบายประชานิยมที่สุดขั้วอย่างเข้มข้น ในสถานะเช่นนี้ สังคมไทยกำลังจะ “ส่งต่อความยากจนจากรุ่นสู่รุ่น” (Intergeneration Transfer of Poverty) แทนที่จะ “ส่งต่อความมั่งคั่งจากรุ่นสู่รุ่น” (Intergeneration Transfer of Wealth)

ดังที่ทราบกันดี ความเหลื่อมล้ำจะเป็นตัวส่งต่อความยากจนจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งปล่อยไว้เช่นนี้ต่อไป อีกไม่นาน จะเกิดการล่มครืนของทั้งระบบ (System Collapse) หากไม่ต้องการให้ภาวะนี้เกิดขึ้น เราจะต้องมียุทธศาสตร์การเตรียมคนไทยสู่อนาคตทั้งในเชิงโครงสร้างและเชิงคุณภาพที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม และต้องรีบดำเนินการก่อนที่จะสายเกินแก้ครับ

นี่คืออีกหนึ่งเหตุผลสำคัญที่ประเทศไทยจำเป็นต้องมี “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” เพื่อสร้าง Productive Workforces โดยการปรับเปลี่ยน

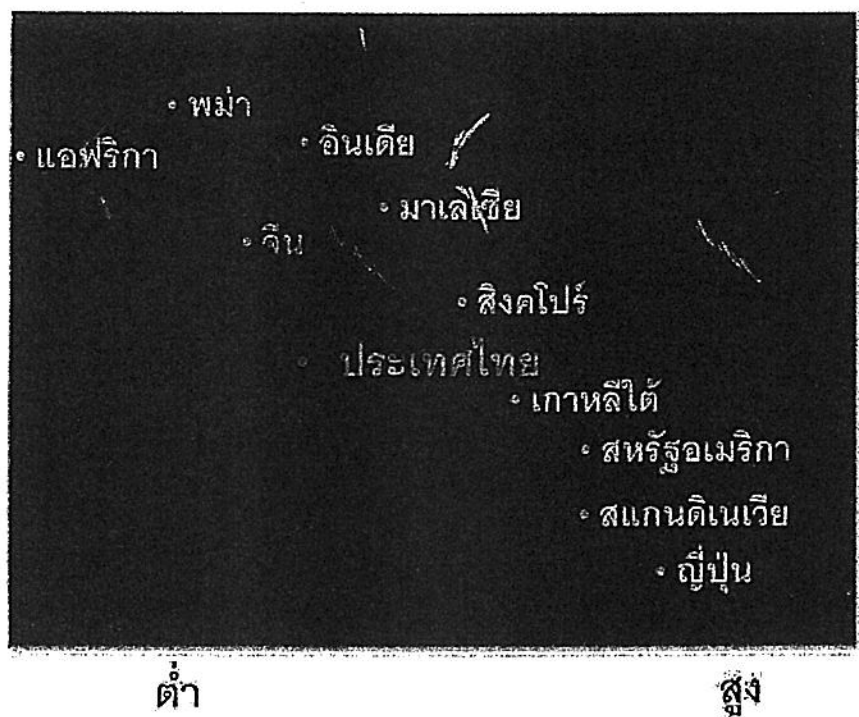
- 1) Unskilled Labor เป็น Skilled Labor และ Knowledge Worker
- 2) Passive Agings เป็น Active Agings

เพื่อตอบโจทย์การเป็น “ประเทศไทย 4.0” ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างแท้จริงครับ!

โครงสร้างกำลังคน

สังคม
พลวัต

สังคม
สูงวัย

คุณภาพคน

ที่มา : “ทุนมนุษย์: หัวใจของการขับเคลื่อนสู่ ประเทศไทย 4.0”

ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รมช.พณ.

โพสต์เมื่อ 23 เม.ย 59

<https://www.facebook.com/drsuvitpage/posts/1399896796983713:0>

“รัฐที่น่าเชื่อถือ: ข้อต่อที่ขาดหาย ในระบอบประชาธิปไตยไทย”

ใน Facebook นี้ ปกติ เราจะคุยกันในประเด็นปัญหาบ้านเมือง เรื่องการปฏิรูปประเทศ เรื่องเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน พลวัตโลก ฯลฯ

วันนี้ ผมขอชวนทุกท่านพูดคุยเรื่องการเมืองกันสักนิดครับ เพราะการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัว และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง มีผลต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของพวกเราอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในความคิดของผม “ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” จะก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนชาวไทยอย่างแท้จริงได้ จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. พระมหากษัตริย์ที่ทรงธรรม (Meritocratic Monarchy)
2. รัฐที่น่าเชื่อถือ (Credible Government)
3. พลเมืองที่มีความตื่นรู้ (Active Citizens)

ประเด็นปัญหาของประเทศไทย คือ เรามีพระมหากษัตริย์ที่ทรงธรรม แต่ยังขาดรัฐที่น่าเชื่อถือ และพลเมืองที่ตื่นรู้ ทำให้การขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไม่อาจประสบผลสัมฤทธิ์ได้

หัวใจสำคัญของการบริหารราชการแผ่นดินคือ การมี “รัฐที่น่าเชื่อถือ”

คุณลักษณะของ “รัฐที่น่าเชื่อถือ” ประกอบไปด้วย

- (1) การมีนักการเมืองที่มีคุณภาพ ภายใต้ระบบการเมืองที่มีประสิทธิภาพและมีเสถียรภาพ
- (2) การมีผู้นำทางการเมืองที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศในโลกรุ่นหนึ่ง
- (3) การมียุทธศาสตร์ชาติที่ชัดเจน สอดรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งจากภายนอกและภายในประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

(4) การมีระบบราชการ สถาบัน และกลไกที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาวให้เกิดผลสัมฤทธิ์

อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถก้าวสู่ประเทศในโลกรุ่นหนึ่ง คือ “การไม่มีรัฐที่น่าเชื่อถือ”

การไม่มีรัฐที่น่าเชื่อถือ ส่งผลให้

- (1) เกิดวงจรอุบาทว์ระหว่างการปฏิวัติรัฐประหารกับการเลือกตั้ง
- (2) ขาดความต่อเนื่องในการผลักดันนโยบายที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศในระยะยาวให้เกิดผล
- (3) โอกาสที่จะผลักดันยุทธศาสตร์ระยะยาวที่เป็นการปรับเปลี่ยนในระดับฐานรากเกิดขึ้นได้น้อย นโยบายประชานิยมจึงเข้ามาแทนที่
- (4) ความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่โลกที่หนึ่งอย่างต่อเนื่อง แทบจะไม่มีเลย
- (5) ขาดโมเมนตัมของพลังความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ประชาชน และเอกชน

รัฐที่น่าเชื่อถือ (Credible Government) เป็นรัฐที่

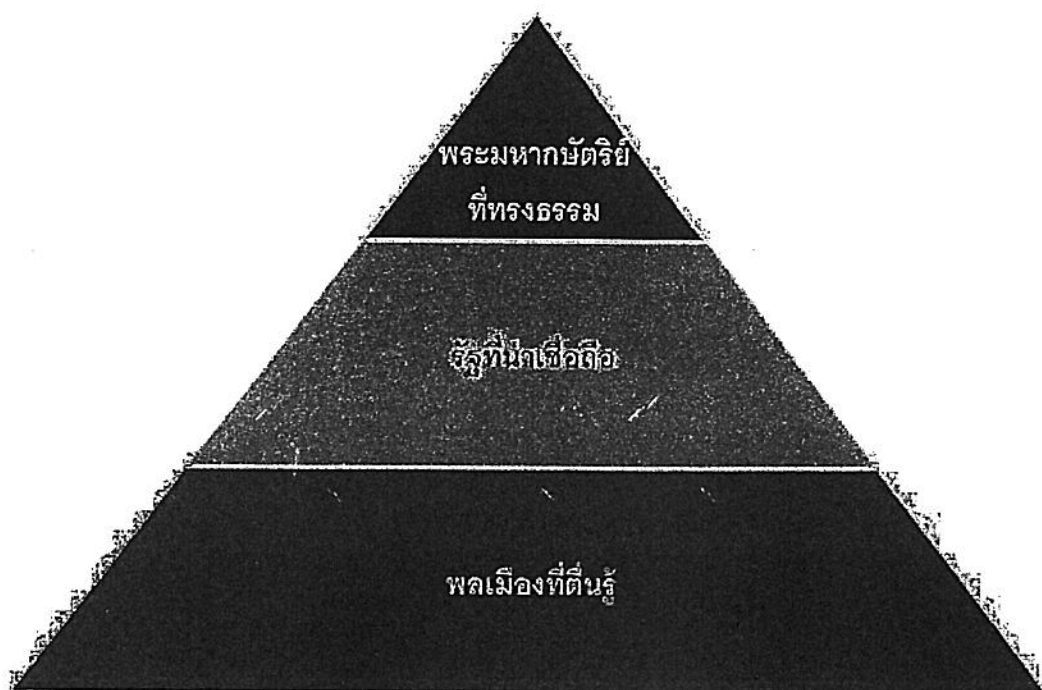
(1) มีความชอบธรรม (Legitimacy)

(2) มีความรู้ความสามารถ (Capabilities)

และที่สำคัญที่สุด

(3) มีคุณธรรมจริยธรรม (Integrity)

"รัฐที่น่าเชื่อถือ" จึงเป็นข้อต่อสำคัญในการขับเคลื่อนไปสู่ "ประเทศไทย 4.0" --ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ภายใต้ "ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข" ได้อย่างแท้จริงครับ!

โมเดลระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ที่มา : "รัฐที่น่าเชื่อถือ: ข้อต่อที่ขาดหาย ในระบอบประชาธิปไตยไทย"

ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รมช.พณ.

โพสต์เมื่อ 24 เม.ย. 59

<https://www.facebook.com/drsuvitpage/posts/1399964286976964:0>

"ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กระบวนทัศน์การพัฒนาสู่ประเทศไทย 4.0"

ในอดีตประเทศไทยมุ่งเน้นการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (Economic Wealth) เป็นสำคัญ โดยขาดการพัฒนาในมิติอื่นให้มีความสอดคล้องกัน จึงทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบในด้านต่าง ๆ มากมาย อาทิ ความเหลื่อมล้ำของรายได้และโอกาสที่เพิ่มขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมถูกทำลายมากขึ้น

พุดง่าย ๆ ก็คือ การพัฒนาดังกล่าว มิเพียงแต่ก่อให้เกิดความไม่สมดุลระหว่าง "มนุษย์" กับ "มนุษย์" ยังก่อให้เกิดความไม่สมดุลระหว่าง "มนุษย์" กับ "ธรรมชาติ" อีกด้วย

ดังนั้น หากพวกเราต้องการก้าวสู่ "ประเทศไทย 4.0" --ประเทศที่มีความมั่งคั่ง ความมั่นคง และความยั่งยืน จะต้องมีการพัฒนาที่สมดุลใน 4 มิติ อันประกอบด้วย

- มิติความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (Economic Wealth)
- มิติการรักษาสิ่งแวดล้อม (Environmental Wellness)
- มิติการมีสังคมที่อยู่ดีมีสุข (Social Well-Beings) และ
- มิติการเสริมสร้างภูมิปัญญามนุษย์ (Human Wisdom)

หรือ "4 Ws Model" นั่นเอง

การพัฒนาที่สมดุลนั้น ตั้งอยู่บนฐานคิดของ "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" หลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีอยู่ว่า

- เมื่อพร้อม ต้องรู้จักเต็ม (Fulfilled)
- เมื่อพอ ต้องรู้จักหยุด (Enough)
- เมื่อเกิน ต้องรู้จักปัน (Sharing)

ในระดับจุลภาค...

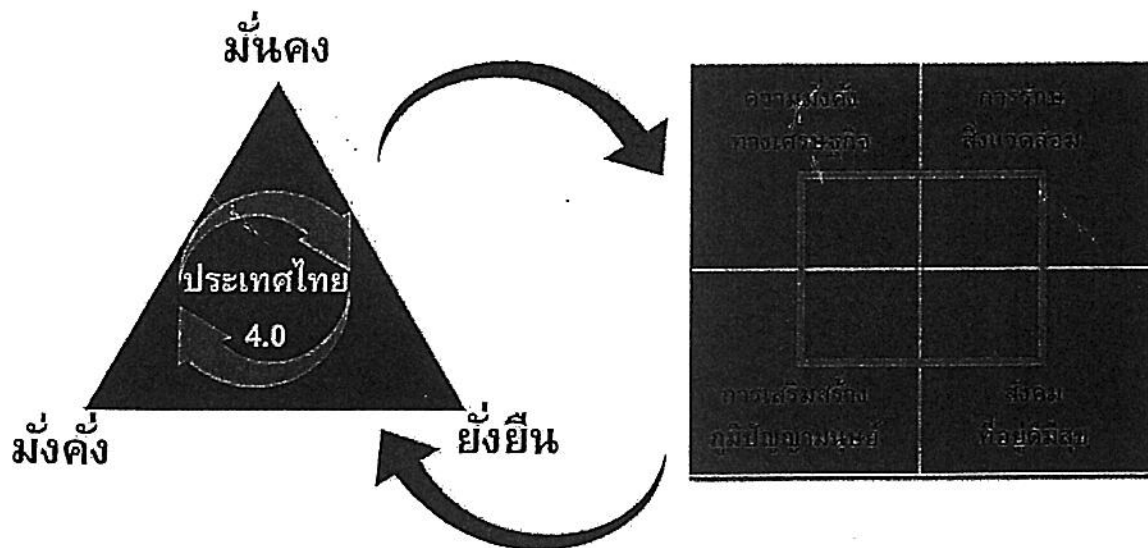
"การรู้จักเต็ม รู้จักพอ รู้จักปัน" จะทำให้ประชาชนมีหลักประกันในด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคม สร้างสังคมที่เกื้อกูลและแบ่งปัน ก่อให้เกิดการสร้างเสริมพลังทางสังคม และการสร้างความเป็นปึกแผ่นของคนในสังคมตามมา

ในระดับมหภาค...

"การรู้จักเต็ม รู้จักพอ รู้จักปัน" จะทำให้ประเทศไทยสามารถรับมือกับประเด็นท้าทายในพลวัตโลก เต็มเต็มขีดความสามารถในการแข่งขัน ตลอดจนการสร้างพลังจากการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนผ่านกลไก "ประชารัฐ"

"ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" จึงเป็น "กระบวนทัศน์การพัฒนา"

(Developmental Paradigm) ที่จะขับเคลื่อนสู่ "ประเทศไทย 4.0" --ประเทศในโลกที่หนึ่ง ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างแท้จริง

"เดิม-หยุด-ปัน"

ในโพสต์ของผมเรื่อง "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กระบวนทัศน์การพัฒนาสู่ประเทศไทย 4.0" ผมได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า

- เมื่อพร้อม ต้องรู้จัก "เดิม"
- เมื่อพอ ต้องรู้จัก "หยุด"
- เมื่อเกิน ต้องรู้จัก "ปัน"

ปรากฏว่า มีแฟนเพจของผมท่านหนึ่ง คือคุณ Ak Thanaprasitpattana ได้แต่งกลอนส่งมาทาง Comment ผมประทับใจและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผมอ่านแล้วรู้สึกว่ กลอนนี้สื่อเรื่อง "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" และต่อยอดด้วยแนวคิด "ประเทศไทย 4.0" ได้เป็นอย่างดี

ที่สำคัญ สามารถถ่ายทอดเป็นบทกลอนได้อย่างสละสลวย จึงอยากแบ่งปันให้ทุกท่านได้อ่านและคิดกัน.... มีความสุขกับวันหยุดสุดสัปดาห์ครับ...

"เติม-หยุด-ปัน"

ความพอเพียง เพียงพอ คือพอดี
คือวิถี กลมกล่อม ผสมผสาน
ด้วยหลัก สำคัญ สามประการ
เพื่อแบ่งปัน ความพอดี ในสังคม

หนึ่งคือ "เติม" เมื่อขาดพร่อง หรือขาด
สองคือ "หยุด" เมื่อพอดี เลิกกลุ่มหลง
สาม "แบ่งปัน" เมื่อมีมาก เกินจำเป็น
จะมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

เพราะเมื่อเติม ก็จะเต็ม จะไม่ขาด
เพิ่มโอกาส ความสามารถ การแข่งขัน
เมื่อพอดี จะไม่แข่ง แข่งแย่งกัน
และแบ่งปัน เมื่อมีเกิน ความพอดี

"เติม-หยุด-ปัน" คำสำคัญ หมั่นทวนไว้
ถ้าเข้าใจ ให้ลองทำ นำวิถี
เพื่อสังคม ที่อุดม ด้วยเก่งดี
เปลี่ยนวิถี จากแค่ Me เป็น We เอย

Ak Thanaprasitpattana

ที่มา : "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กระบวนทัศน์การพัฒนาสู่ประเทศไทย 4.0"
ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รมช.พณ.
โพสต์เมื่อ 26 เม.ย 59
<https://www.facebook.com/drsuvitpage/posts/1400085203631539:0>

เรื่องเพื่อพิจารณา เพิ่มเติม

เรื่องที่ ๑๕

เรื่องเพื่อพิจารณาเพิ่มเติม
เรื่องที่๑๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายวิชณุ เครืองาม) โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๑๕๗

ที่ สพล (สร ๖) ๐๘๙ / ๒๕๕๙ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง นโยบายการปฏิรูปกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับฝ่ายบริหาร

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ตามที่รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ข้อ ๑๑ ด้านการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมว่าจะเพิ่มศักยภาพหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้ความเห็นทางกฎหมายและจัดทำกฎหมายให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว ทั้งจัดให้สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ภาคเอกชนและประชาชนได้ตามหลักเกณฑ์ที่จะเปิดกว้างขึ้น ตลอดจนการปรับปรุงงานด้านกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ นั้น

โดยที่ในเรื่องนี้มีระเบียบวิธีปฏิบัติบางเรื่องอยู่แล้ว แต่ในทางปฏิบัติ ยังมิได้ดำเนินการโดยเคร่งครัด ประกอบกับคณะรัฐมนตรีมีมติตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี อีกหลายเรื่อง ซึ่งเมื่อใช้ปฏิบัติไปแล้วระยะหนึ่งก็เห็นว่าบังเกิดผลดีจึงควรนำมารวมไว้ด้วยกัน ขณะเดียวกันก็ควรวางระเบียบปฏิบัติใหม่ในบางเรื่องให้ชัดเจน ซึ่งภาคประชาชนเองก็ได้มีข้อเสนอแนะบางเรื่องมายังรัฐบาลตามแนวทางสานพลังประชารัฐ จึงสมควรประมวลวิธีปฏิบัติในเรื่องการยกร่างกฎหมาย การเสนอร่างกฎหมาย การตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย การหารือขอความเห็นทางกฎหมาย การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน การเผยแพร่และให้ความรู้ทางกฎหมาย และการปฏิรูปกฎหมายเสียใหม่ให้เป็นระเบียบแบบแผนซึ่งเรื่องนี้ได้เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และกระทรวงยุติธรรมพิจารณาแล้ว หน่วยงานดังกล่าวให้ความเห็นชอบ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดอนุมัติให้เสนอ
คณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดเป็นนโยบายการปฏิรูปกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับฝ่ายบริหารต่อไป

เห็นชอบเสนอ ดร.ม.

พลเอก
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

(นายวิชณุ เครืองาม)
รองนายกรัฐมนตรี

ดร.วิมล นรณ เพื่อโปรด
เห็นชอบ
เสร็จ ๒๐ ๓๕๖

- ใ้ชัดเจน / มาตรการบังคับใช้กฎหมาย

การตรวจสอบ ถ่วงดุลย์

- ทำกฎหมาย การบูรณาการการทำงาน

เป็นกิจกรรม / ห้ามกระทำความผิดทั้งระบบ

/ มาตรการ / จนท. / เวลา ได้ขอค้น

มีผลผลิตร่วมกัน เชื่อมโยง ✓

นโยบายการปฏิรูปกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับฝ่ายบริหาร

๑. การยกร่างกฎหมายในชั้นหน่วยงานของรัฐ

(๑) ในการยกร่างกฎหมาย หรือกฎซึ่งหมายถึง พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ กระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป ให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องกำหนดเนื้อหาเท่าที่จำเป็น เพราะบางเรื่องสามารถใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วหรือใช้มาตรการทางบริหารดำเนินการได้โดยไม่ต้องตรากฎหมายขึ้นใหม่ ทั้งนี้ เพื่อจะได้ลดปริมาณของกฎหมายที่ไม่จำเป็น และลดภาระงบประมาณในการจัดทำกฎหมายที่ไม่จำเป็น

(๒) ในกรณีที่ต้องตราเป็นกฎหมาย พึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็น คำนึงถึงความจำเป็นในการให้ประชาชนต้องยื่นคำขออนุญาต อนุมัติ เพราะอาจใช้วิธีจัดแจ้ง หรือรายงานให้ทางทราบก็ได้ ใบอนุญาตควรมีอายุยาวพอสมควรเพื่อจะได้ไม่เป็นภาระให้ประชาชนต้องขอต่ออายุใบอนุญาตบ่อยครั้ง ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ต้องกำหนดโดยคำนึงถึงต้นทุนในการดำเนินการของภาครัฐโดยไม่สร้างภาระแก่ประชาชนหรือผู้ประกอบการเกินจำเป็น การกำหนดมาตรการ ขั้นตอน การเรียกเอกสารใด ๆ พึงให้ความสำคัญแก่การลดภาระหรือการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนยิ่งกว่าเพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่ กำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจและวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ชัดเจน ผู้ถูกปฏิเสธคำขอต้องมีโอกาสขอให้ทบทวน ยื่นคำขอใหม่ หรืออุทธรณ์ การพิจารณาของเจ้าหน้าที่พึงใช้หลักกระจายอำนาจ (Decentralization) หรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็ว สะดวก และควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมและบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พึงใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือจัดระเบียบหรือส่งเสริมยิ่งกว่าควบคุม (Deregulation) เว้นแต่เป็นความประสงค์จะปราบปรามโดยแท้ และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะที่จำเป็น โดยอาจนำมาตรการปรับทางปกครองมาใช้แทนตามความเหมาะสม (Decriminalization)

(๓) ให้ตรวจสอบความสอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ ข้อตกลงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และพันธกรณีและความผูกพันต่าง ๆ ที่ประเทศไทยมีกับต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคีด้วย

(๔) วิเคราะห์ว่ากฎหมายที่จะตราขึ้นนั้นทำให้ประชาชนมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นได้มากน้อยเพียงใด หรือจะทำให้เศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนอย่างไร หรือจะทำให้ความสามารถในการแข่งขันของเอกชนหรือของประเทศเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงไร และตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ผลของกฎหมายคืออะไร

(๕) ในกรณีที่มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นจำเป็นต้องวางหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข เงื่อนไข หรือรายละเอียดอื่น ๆ ไว้ในกฎหมายลำดับรอง หรือต้องมีอนุบัญญัติมารองรับจึงจะเริ่มใช้บังคับได้ ให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องยกร่างหรือเตรียมการเกี่ยวกับกฎหมายลำดับรอง หรืออนุบัญญัติต่าง ๆ ไว้ให้พร้อม อย่าให้เกิดช่องว่างว่าแม้กฎหมายจะใช้บังคับแล้ว แต่ยังไม่อาจดำเนินการได้เพราะยังไม่มีอนุบัญญัติมารองรับ (มติ ครม. ตามคำสั่งการของนายกรัฐมนตรี วันที่ ๑๒ และวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๙)

(๖) ในกรณีที่ยังมีความเห็นขัดแย้งเกี่ยวกับหลักการของกฎหมายไม่ว่าระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องประสานกับผู้เกี่ยวข้องและให้ข้อมูลที่ถูกต้องและรับฟังความคิดเห็นเพื่อสร้างความรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง และต้องพิจารณาความเห็นต่างดังกล่าวตามหลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล และผลประโยชน์ส่วนรวมประกอบกัน จนไม่มีประเด็นขัดแย้งหรือเหลือประเด็นขัดแย้งน้อยที่สุดแล้วจึงเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหลักการ

๒. การตรวจสอบความจำเป็นในการออกกฎหมาย

ในการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี ให้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ตลอดจนหลักเกณฑ์ที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขในเวลาต่อไป โดยสรุปคือต้องมีการตรวจสอบ “ความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ” ตามหลักเกณฑ์แบบท้ายระเบียบดังกล่าว (Checklist) รวม ๑๐ ประการ ดังนี้

(๑) วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ เช่น กฎหมายนี้ตราขึ้นเพื่อแก้ปัญหาใด ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากสาเหตุใด มีทางเลือกอื่นในการแก้ปัญหานี้นอกจากการตรากฎหมายหรือไม่อย่างไร

(๒) ใครควรเป็นผู้ทำภารกิจ รัฐควรทำเอง หรือควรให้เอกชนทำ ถ้ารัฐควรทำ รัฐบาลควรเป็นผู้ทำหรือควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ

(๓) ความจำเป็นในการตรากฎหมาย กฎหมายที่ตราขึ้นต้องสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้จริง และไม่ก่อให้เกิดปัญหาใหม่ขึ้น และต้องพิจารณาด้วยว่าควรตราเป็นกฎหมายระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น ควรใช้บังคับพร้อมกันทั่วราชอาณาจักรหรือทยอยใช้ในพื้นที่ ควรกำหนดอายุของกฎหมายไว้ด้วยหรือไม่เพราะเหตุใด และควรใช้ระบบควบคุม กำกับ หรือส่งเสริมเพราะเหตุใด

(๔) ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย มีกฎหมายอื่นในเรื่องนี้หรือไม่ ควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเดิมหรือควรตราขึ้นใหม่ทั้งฉบับ

(๕) ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า กฎหมายนี้กระทบสิทธิเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้าง จะลดภาระประชาชนได้มากน้อยเพียงไร สร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศชาติหรือผู้ประกอบการได้มากน้อยเพียงใด งบประมาณที่ต้องใช้คุ้มค่างับประโยชน์ที่จะได้รับจากกฎหมายนั้นหรือไม่ ต้องตั้งหน่วยงานใหม่หรือไม่ ใช้ระยะเวลาพิจารณาของเจ้าหน้าที่นานเกินสมควรหรือไม่

(๖) ความพร้อมของรัฐ รัฐมีความพร้อมในด้านกำลังคน งบประมาณ ความรู้ เทคโนโลยี มาตรการบังคับใช้กฎหมายและการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนมากน้อยเพียงไร

(๗) หน่วยงานที่รับผิดชอบ มีหน่วยงานใดปฏิบัติภารกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ หน่วยงานใดควรเป็นผู้ดำเนินการโดยลำพังหรือหลายหน่วยงานควรร่วมดำเนินการด้วยกัน ใครควรเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น และเพราะเหตุใด

(๘) วิธีการทำงานและการตรวจสอบ มีมาตรการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีรองรับหรือไม่ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจเพียงพอให้เกิดความรวดเร็วไม่ซ้ำซ้อนเป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ

(๙) อำนาจในการตราอนุบัญญัติ ได้เตรียมการเรื่องนี้ไว้อย่างไร

(๑๐) การรับฟังความคิดเห็น ได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายหรือไม่ ความคิดเห็นที่ได้รับเป็นอย่างไร ได้เตรียมมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาผลกระทบดังกล่าวไว้ประการใด

การตรวจสอบความจำเป็นที่ว่านี้ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องต้องวิเคราะห์โดยละเอียดตามแนวทางหรือรูปแบบการรายงานที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด เมื่อเรื่องมาถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีวิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายนั้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อประกอบพิจารณาในชั้นรับหลักการ และเมื่อส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเข้าไปตรวจพิจารณาแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง หากพบว่า

ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือผลการตรวจสอบแสดงว่าไม่มีความจำเป็นต้องออกกฎหมายนั้น ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องหรือรายงานคณะรัฐมนตรีก่อนจะตรวจพิจารณา หรือจะปรับแก้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ๑๐ ประการดังกล่าวเสียเองก็ได้

๓. การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายในชั้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) นอกจากจะรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานของรัฐแล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์กรซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคม และต้องวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ แล้วเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ความคิดเห็นและผลกระทบดังกล่าวต่อประชาชนตามช่องทางที่เหมาะสมก่อนตรวจพิจารณาเนื้อหาสาระของร่างกฎหมาย

(๒) ในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย ปกติแล้วให้ดำเนินการไปตามลำดับเรื่องที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีสั่งการว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนหรือมีลำดับความสำคัญสูง ให้สำนักงานฯ เร่งพิจารณาให้แล้วเสร็จโดยด่วน โดยอาจตั้งคณะกรรมการกฤษฎีกาคณะพิเศษเร่งดำเนินการและให้รายงานผลการดำเนินการให้รัฐมนตรีเจ้าของเรื่องทราบเป็นระยะ ๆ

(๓) ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาปัญหาใดปัญหาหนึ่งหรือยืนยันความเห็นหรือดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น จัดทำแผนที่หรือบัญชีแนบท้ายกฎหมาย ให้หน่วยงานนั้นดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมรายงานข้อเท็จจริงดังกล่าวไปเพื่อทราบด้วย ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการบริหารราชการแผ่นดิน

(๔) การดำเนินการตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต อนุมัติของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

ให้ทุกหน่วยงานของรัฐดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และการทบทวนความเหมาะสม ความจำเป็นของกฎหมาย ทุกรอบห้าปีเพื่อดำเนินการยกเลิกหรือปรับปรุง กฎหมาย กฎ ที่สร้างภาระแก่ประชาชน ล้าสมัยซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกันเอง เปิดช่องทางให้มีการทุจริต หรือสร้างความคลุมเครือในการบังคับใช้กฎหมาย และให้เร่งจัดทำระบบข้อมูลกฎหมายของกระทรวง ระบบให้บริการตอบคำถามเกี่ยวกับกฎหมายที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการแจ้งข่าวเกี่ยวกับการมีผลใช้บังคับของกฎหมายใหม่ การให้ความรู้ทางกฎหมายหรือข่าวที่จะอำนวยความสะดวก

ความสะดวกแก่ประชาชน และให้จัดแปลกฎหมายในความรับผิดชอบเป็นภาษาที่ใช้ในการทำงานของประชาคมอาเซียน (ภาษาอังกฤษ) ตามที่พระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนด รวมตลอดทั้งกระบวนการ ขั้นตอนการทำงาน และระยะเวลาตามภารกิจที่กำหนดไว้ในกฎหมายด้วยเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพื่อเพิ่มความสะดวกในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business)

๕. การหารือข้อกฎหมายไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นที่ปรึกษากฎหมายของส่วนราชการต่าง ๆ ในกรณีต้องการความเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมายให้ถูกต้องตามความมุ่งหมายของกฎหมายโดยเฉพาะเมื่อมีปัญหาข้อกฎหมาย ในกรณีที่ปัญหาข้อเท็จจริง ควรหารือสำนักงานอัยการสูงสุด ดังนั้นส่วนราชการสามารถหารือข้อกฎหมายไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยกำหนดประเด็นข้อหารือให้ชัดเจน ผู้หารือควรเป็นหัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ ผู้ไปชี้แจงหรือเสนอความเห็นประกอบข้อหารือควรเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง และมีอำนาจตัดสินใจได้อย่างน้อยในระดับเบื้องต้น ซึ่งถ้าเป็นเรื่องเร่งด่วน หรือมีคำวินิจฉัยหรือระเบียบปฏิบัติชัดเจนแล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อาจเป็นผู้พิจารณาตอบข้อหารือเอง แต่ถ้าเป็นปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ มีผลกระทบในวงกว้าง หรือเป็นการทบทวนความเห็นที่เคยมีมาก่อน สำนักงานฯ อาจมอบให้คณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางนิติศาสตร์ของประเทศ ประกอบกันเป็นกรรมการคณะต่าง ๆ เป็นผู้พิจารณา

ในการหารือ ขอให้ส่วนราชการตรวจสอบประเด็นที่ข้อหารือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้ได้ความชัดเจนเสียก่อน เพราะบางเรื่องมีแนวทางดำเนินการหรือมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนอยู่แล้ว เมื่อยังไม่ได้คำตอบ หรือยังมีความเห็นแตกต่างกัน จึงให้หารือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อมีคำวินิจฉัยหรือความเห็นแล้ว เคยมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ว่าโดยปกติให้เป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกากล่าวคือ ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ปฏิบัติไปตามนั้น แม้ส่วนราชการนั้นจะไม่ได้เป็นฝ่ายขอหารือแต่ผลของคำวินิจฉัยหรือความเห็นกระทบต่อการดำเนินการของส่วนราชการนั้นด้วยก็ตาม ซึ่งก็ได้ใช้มตินี้เป็นแนวทางต่อเนื่องมากกว่า ๗๐ ปีแล้ว ในกรณีที่ไมอาจดำเนินการตามคำวินิจฉัยหรือความเห็นนั้นได้หรือข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเสนอเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา ทบทวน หรือเสนอคณะรัฐมนตรีวินิจฉัย ทั้งนี้ หากมีคำวินิจฉัยหรือความเห็นใดที่ควรรับรู้ทั่วไปให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบด้วย

๖. การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย

ในกรณีต้องการความช่วยเหลือ คำแนะนำ หรือขอความรู้ทางกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติให้ถูกต้อง เพิ่มพูนความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของตนและผู้อื่น ประชาชนอาจใช้ช่องทาง ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีต้องการความช่วยเหลือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ต่อสู้คดี ประกันตัว ค่าทดแทน ให้ติดต่อ สำนักงานกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ชั้น ๒๒ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ โทรศัพท์ ๐ ๒๕๐๒ ๖๗๔๒-๔๕ โทรสาร ๐ ๒๕๐๒ ๖๗๔๑

(๒) ในกรณีต้องการความช่วยเหลือขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน อันเนื่องจากเป็นผู้เสียหาย และจำเลยในคดีอาญา ให้ติดต่อ สำนักงานงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๓ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๒๘๖๓ ๔

(๓) ในกรณีต้องการทนายความเพื่อช่วยในการดำเนินคดีสามารถติดต่อได้ที่

๓.๑ สภาทนายความ ทนายอาสา โทรศัพท์ ๐ ๒๖๒๙ ๑๔๓๐ เว็บไซต์ www.lawyerscouncil.or.th

๓.๒ สำนักงานอัยการสูงสุด โดยสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๒ ๕๑๒๘, ๐ ๒๑๔๒ ๒๐๗๖-๗๗, ๐ ๒๑๔๒ ๒๐๓๔ เว็บไซต์ www.lawaid.ago.go.th

(๔) ในกรณีต้องการทราบเกี่ยวกับสถานภาพของกฎหมายใด หรือต้องการทราบเนื้อหาของกฎหมาย ให้ตรวจสอบได้จากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.krisdiga.go.th และเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th โดยเข้าไปที่สารบบร่างพระราชบัญญัติ

(๕) ในกรณีต้องการข้อมูลเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรี ให้ตรวจสอบได้ที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๒๖๘, ๔๓๖ เว็บไซต์ www.soc.go.th

(๖) ในกรณีต้องการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ติดต่อได้ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โทรศัพท์ ๑๙๑, ๑๕๙๙ หรือสถานีตำรวจทั่วประเทศ เว็บไซต์ www.royalthaipolice.go.th

(๗) ในกรณีเป็นเรื่องแจ้งเบาะแสการทุจริต ให้แจ้งได้ที่

๗.๑ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) เลขที่ ๙๙ หมู่ ๔ อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐ หรือโทรศัพท์ ๑๒๐๖ เว็บไซต์ www.pacc.go.th

๗.๒ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) เลขที่ ๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ หรือ โทรศัพท์ ๑๒๐๕ เว็บไซต์ www.nacc.go.th

(๘) ในกรณีเป็นเรื่องร้องเรียนทั่วไป หรือขอความเป็นธรรม ให้ติดต่อศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ศูนย์ดำรงธรรมกระทรวงมหาดไทย โทรศัพท์ ๑๕๖๗ เว็บไซต์ www.damrongdhama.moi.go.th หรือศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โทรศัพท์ ๑๑๑๑ ตู้ ป.ณ. ๑๑๑๑ เว็บไซต์ www.1111.go.th

๗. การเผยแพร่และให้ความรู้ทางกฎหมาย

(๑) ให้สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการข้อมูลกฎหมายของสำนักงานฯ ให้ถูกต้องและทันสมัยเพื่อเป็นฐานข้อมูลกฎหมายกลางของรัฐ และเผยแพร่โดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายและกฎหมายฉบับที่ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาแล้วโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในการเข้าถึงข้อมูล สามารถตรวจสอบความคงอยู่และความเปลี่ยนแปลงของกฎหมายได้อย่าง ถูกต้องและทันสมัย รวมทั้งคำแปลภาษาอังกฤษของกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายที่เป็นประโยชน์ ในการอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการแข่งขันของประเทศ และให้ทุกกระทรวง จัดทำเว็บไซต์ข้อมูลกฎหมายที่เป็นปัจจุบันและอยู่ในความรับผิดชอบของตนเผยแพร่แก่ประชาชนด้วย ในกรณีมีการประกาศใช้กฎหมาย หรือกฎใด เพิ่มเติมควรชี้แจงหรือแจ้งข่าวโดยใช้ระบบสื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ และหากกฎหมายใดทอกระยะมีผลใช้บังคับหลายวันนับจากวันที่ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา เมื่อใกล้กำหนดเวลาดังกล่าวก็ให้ชี้แจงหรือเตือนให้ประชาชนทราบ และควรสรุป สารสำคัญที่ควรรู้โดยย่อเกี่ยวกับกฎหมายหรือกฎนั้น ๆ ด้วย โดยใช้เทคนิคที่เข้าถึงประชาชน ได้โดยง่าย เช่น อินโฟกราฟฟิค วิดีโอคลิป เป็นต้น

(๒) ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นศูนย์กลางบริการตรวจสอบข้อมูลกฎหมาย แก่ส่วนราชการต่าง ๆ และประชาชน และให้มีบริการส่งต่อเพื่อขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงาน เจ้าของเรื่องด้วย

(๓) ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมให้ความรู้ หรือชักจูงความเข้าใจเกี่ยวกับการร่างกฎหมาย การตีความกฎหมายและเนื้อหาสาระของกฎหมายสำคัญที่ออกมาใหม่แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปตามโอกาสอันสมควร

(๔) ให้กระทรวงยุติธรรมจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายในรูปแบบต่าง ๆ แก่ประชาชนตามช่องทางที่เหมาะสม ทั้งนี้ ควรร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทั้งภาครัฐและภาคเอกชนด้วย

๘. การปฏิรูปกฎหมาย

ภารกิจการปฏิรูปกฎหมายเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ในส่วนของฝ่ายบริหารนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งมี “คณะกรรมการกฤษฎีกา” และ “คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย” เป็นกลไกสำคัญ สมควรกำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวดำเนินการโดยการยกเลิกแก้ไขเพิ่มเติม หรือจัดให้มีกฎหมายขึ้นใหม่ภายใต้กรอบนโยบายและตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย หรือตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรเพื่อให้กฎหมายไทยมีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของสังคมและของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยจะเสนอหลักการและวิธีการให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนหรือจะยกร่างจนแล้วเสร็จจึงเสนอไปก็ได้ นอกจากนั้นในกระทรวงยุติธรรมยังมีคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการดังกล่าวอาจเสนอความเห็น ศึกษา วิเคราะห์ ประเมินผลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในเชิงปฏิรูปด้วยก็ได้

การดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าวให้กระทำภายใต้กรอบนโยบายเบื้องต้นในข้อนี้ โดยแบ่งกฎหมายออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

- (๑) กลุ่มกฎหมายที่ขัดแย้ง หรือไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ
- (๒) กลุ่มกฎหมายที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ
- (๓) กลุ่มกฎหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม รวมทั้งการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ได้รับผลกระทบอันเนื่องจากเพศ วัย สุขภาพ สถานภาพ การเป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ

(๔) กลุ่มกฎหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งหรือเพิ่มศักยภาพการแข่งขันกับต่างประเทศ และขจัดอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นภาคพาณิชย์กรรม เกษตรกรรม หรืออุตสาหกรรม

(๕) กลุ่มกฎหมายเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความสามัคคีปรองดอง การมีธรรมาภิบาล การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ค่านิยมที่พึงปรารถนา และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การศึกษา การสาธารณสุข การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี การธำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

(๖) กลุ่มกฎหมายเพื่อรักษาความมั่นคงแห่งชาติ และความสงบเรียบร้อยในสังคม การจัดระบบราชการและบุคลากรภาครัฐ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน การปกครองท้องถิ่น การปฏิรูปองค์กรและอำนาจหน้าที่ขององค์กรในกระบวนการยุติธรรม

การปฏิรูปกฎหมายกลุ่มต่าง ๆ ข้างต้นให้พิจารณาดำเนินการดังนี้

(๑) ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาปรับปรุงกระบวนการตรวจร่างกฎหมายให้ดำเนินไปโดยรวดเร็วด้วยการพัฒนาบุคลากร และปรับปรุงวิธีการตรวจพิจารณา หรือเพิ่มจำนวนกรรมการตามความจำเป็น และให้กำหนดรูปแบบการใช้ถ้อยคำภาษาในการร่างกฎหมายเพื่อใช้ในฝ่ายบริหารให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยคำนึงถึงความสะดวกและความง่ายต่อการสร้างความรับรู้ความเข้าใจและการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและประชาชน และให้จัดฝึกอบรมการร่างกฎหมายแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐด้วย

(๒) ให้ทุกหน่วยงานของรัฐยึดหลักการออกกฎหมายเท่าที่จำเป็น และละเว้นการควบคุมที่ไม่สมควร (Deregulation) เน้นการกระจายอำนาจและการมอบอำนาจของเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวก ความรวดเร็วและเพิ่มช่องทางการให้บริการแก่ประชาชนให้หลากหลาย (Decentralization) และลดการทำให้เนื้อหาของกฎหมายมีลักษณะทางอาญาและมีโทษอาญาโดยไม่จำเป็น หรือกำหนดโทษหรือระวางโทษสูงเกินควร (Decriminalization) โดยอาจนำสภาพบังคับทางแพ่ง มาตราการทางปกครองและการสร้างความร่วมมือแบบประชารัฐมาใช้ตามนโยบายข้างต้น

(๓) เนื้อหาสาระของกฎหมายให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล และสอดคล้องกับทั้งกระแสโลกและวิถีชีวิตของไทยตามสภาพความเป็นจริงในสังคมและให้คำนึงถึงการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ และคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการบังคับใช้กฎหมาย

(๔) ให้พิจารณยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือกฎซึ่งขัดรัฐธรรมนูญ ขัดแย้งกันเองซ้ำซ้อนกัน ล้าสมัย ไม่เป็นธรรม วางเว้นการบังคับใช้มานาน หรือเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาประเทศ สร้างภาระแก่ประชาชนในการดำรงชีพ การทำธุรกิจ หรือการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเป็นลำดับแรกตามเป้าหมายและวิธีการที่จะกำหนดต่อไป

(๕) ให้เน้นการเผยแพร่และให้ความรู้ทางกฎหมายและค่านิยมการเคารพกฎหมายแก่เจ้าหน้าที่และประชาชน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีผลจริงดังตามเป้าหมาย

(๖) ให้ดำเนินการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและการปฏิรูปกฎหมายให้สอดคล้องกัน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายบรรลุผลสัมฤทธิ์และเกิดความเป็นธรรมทั้งระบบ